

uztarria

|||Azpeitiko herri aldizkaria||| 2017ko abendua |||200. zenbakia|||

DESAGERTU ZIREN

Asko dira urteen joanarekin
desagertu diren ofizioak;
beste asko galtzear dira.
Ogibideen gainbehera bizi
izan duten herritarrekin
hitz egin du Uztarriak 20

HORTZ INPLANTE
ETA PROTESIETAN
ADITUAK GARA.

I N N O V A
HORTZ KLINIKA

Jose Artetxe kalea, 5 (Anbulatorio ondoan) 20730 Azpeitia

 943 025 955

MILAR LARRAMENDI

Etxetresna elektrikoak
Julio Urkixo etorb. 16 | AZKOITIA
Tel. 943 85 18 97

MILAR Cooking&Chef

Sukalde Gunea
Xabier Munibe 11 (Liburutegi ondoan) | AZKOITIA
www.sukaldeak.eus

*Zatoz gure erakusketa
berria ikustera!*

Astelehenetik ostiralera:
9:30 - 13:00 | 16:00 - 20:00
Larunbata: 9:30 - 13:00

L. Navarri

ESTETIKA ZENTROA

Eliz kalea 44. AZPEITIA -Tel.: 943 81 19 32

Utzi guri mimaltzen...

**Gabonetarako
opari txartelak**

uztarria

Argitaratzailea. Uztarria
Komunikazio Taldea. Azp.

Egoitza. Perez Arregi plaza
(Azpeitia, 20730)

Telefonoa eta faxa. 943 81 19 32

Posta elektronikoa.

uztarria@uztarria.eus

Posta kutxa. 227, Azpeitia

Lege gordailua. SS-860/

Zenbakia. 200.a (2017ko

Urtea. XVIII.a (1999ko aza

Maiztasuna. Hilabeteke

Diseinua. Eregi Komun

Euskara Zerbitzuak

Publizitatea. 685780412

uztarria@uztarria.com

Bazkidetza. 943 15 03 58

Tirada. 2.500 ale hiler

Inprimategia. Leitzaran

Azaleko argazkia. Maial

Webgunea.

www.uztarria.eus

Uztarria herri aldizkar

laguntzaileak eta ziurt

DOMUSA
TEKNIK

Gip
Foru

EUSKO JAURLARITZA
GOBIERNO V

Eusko Jaurlaritzaren
Hezkuntza, Hizkuntza,
Politika eta Kulturaren
(Hizkuntza Politikaren
Sailburuordetza) lagundua

Oharra. Uztarriak ez du bere g

aldizkarian esandako iritzien e

MILAR

king&Chef

Sukalde Gunea
(i ondoan) | AZKOITIA
www.sukaldeak.eus

erakusketa
kustera!

elehenetik ostiralera:
13:00 | 16:00 - 20:00
lunbata: 9:30 - 13:00

uztarria

Argitaratzailea. Uztarrria

Komunikazio Taldea. Azpeitia

Egoitza. Perez Arregi plaza 1, behe,
(Azpeitia, 20730)

Telefonia eta faxa. 943 15 03 58

Posta elektronikoa.

uztarria@uztarria.eus

Posta kutxa. 227, Azpeitia

Lege gordailua. SS-860/2000

Zenbakia. 200.a (2017ko abendua)

Urtea. XVIII.a (1999ko azaroan sortua)

Maiztasuna. Hilabetekaria

Diseinua. Eregi Komunikazio eta

Euskara Zerbitzuak

Publizitatea. 685780412 /

uztarria@uztarria.com

Bazkidetza. 943 15 03 58

Tirada. 2.500 ale hilero

Inprimategia. Leitzaran Grafikak

Azaleko argazkia. Maialen Etxaniz

Webgunea.

www.uztarria.eus

Uztarrria herri aldizkariaren

laguntzaileak eta ziurtagiriak

Gipuzkoako
Foru Aldundia

**EUSKO JAURLARITZA
GOBIERNO VASCO**

Eusko Jaurlaritzako
Hezkuntza, Hizkuntza
Politika eta Kultura Sailak
(Hizkuntza Politikarako
Sailburuordetzak) diruz
lagundua

Oharra. Uztarrriak ez du bere gain hartzen
aldizkarian esandako iritzien erantzukizunik

2017KO ABENDUKO UZTARRIA ALDIZKARIAN ZER?

iritzia

Inkesta. Herriko zein
jolas parke duzu
gustukoen? **13**

mamia

Elkarrizketa. Iñaki
Bastida AEBetan izan
da tesi zatia egiten **04**

Klik! Antzerki
konpainiek sormen
egonaldiak egiten
dituzte Azpeitian **16**

**Demografia datuen
gora-beherak.**

Demografia datuak
aztertu ditu Marta
Luxan soziologoak **26**

jakiteko

Bestaldetik. Solasean,
Eider Mendoza Batzar
Nagusietako
lehendakariarekin **34**

Ba al dakizu, bisitak tarteko, hamasei adin
txikiko azpeitiarrek jasaten dituztela
dispertsioaren ondorioak? **Uztarrria**

Izan uztarriaren bazkide **943 15 03 58**

**Herri aldizkariak gain, Uztarriaren produktuak
ere eskuratuko dituzu.** Uztarrria Komunikazio Taldeak
orain arte **13 liburu, CD 1, DVD 1 eta biografia
txikiak** atera ditu. Bazkideak baino ez ditu jasotzen.

Liburuxka biografikoak, oraingoz. Julian Bereziartua, Leo Etxeberria, Valentina Agirre, Santi Lazkano, Amaia Garmendia,
Enkarna Arregi, Iñaki Bergara, Bernardo Aizpitarte 'Kabra', Enrike Zurutuza, Maria Jesus Arregi, Patxi Azkargorta

IÑAKI BASTIDA

kimikaria

“Jendeari Laguntzeko era bat da ikertzea”

Kimika Organikoko doktore tesiaren zati bat AEBetako The Scripps Research Institutuen egin du, “munduko ikerketa zentro onenetako batean”.   Ihintza Elustondo

Ez du atseden hartzeko tarte handirik izan orain gutxira arte Iñaki Bastidak. “Normalean, 09:00-09:30 aldera iristen naiz lanera, eta 23:00ak ingurura arte egoten naiz hemen”, zioen duela egun batzuk. Eguna joan eguna etorri, 12-13 ordu ematen zituen lanean. Lo egiteko orduak kenduta, gainontzeko ia guztiak. Asteburuetan ere, berdin. Elkarriketa honen galderak ere lantokitik erantzun zituen, AEBetako egonaldia amaitzeko asko falta ez zitzaiola. San Diegon (Kalifornia, AEB) egon da hiru hilabetez, Scripps Research Institute ikerketa zentroan. **Gelditu gabe ezingo zara hainbeste orduz lanean jardun...**

Ez, ez, batzuetan atsedenen bat edo egiten dugu. Batzuk lantokian gimnasia eta dena joaten dira, baina ni ez. Hiru hilabete emango ditut hemen, eta ahal den gehiena aprobetxatu nahi dut egonaldia. Baina denetarik dago, batzuk hemen lo egiten ere gelditzen dira. Eskerrak hiru hilabete diren, ze hemen urte oso bat horrela egotea...

Nolatan zaude hor?

Kimika ikasi nuen Bartzelonan, eta, gero, Donostian Kimika Organikako masterra egin nuen. Masterreko proiektuko talde berekin Kimika Organikoko doktore tesia egiten hasi nintzen, Eusko Jaurlaritzaren beka batekin, eta, horren barruan, nazioarteko doktoretza egiteko aukera

DATUAK

Jaio. 1991ko ekainak 16.

Herria. Azpeitia. **Bizitokia.** San Diego (Kalifornia, AEB). **Lanbidea.** Kimikaria, doktore tesia egiten ari da.

dago. Horretarako, gutxienez, bizpahiru hilabete eman behar dituzu beste ikerketa zentro batean lanean, kanpoan. Munduko edozein tokitara joan zaitezke, eta nik toki hau aukeratu nuen, onenetako bat delako.

Noiz arte egongo zara hor?

Irailaren 1ean hasi nintzen ikerketarekin, eta azaroaren 30ean bukatuko dut. Gero, bi astez oporrrak hartuko ditut, Kalifornia eta Las Vegas bisitatzeko. Abendu erdi aldean itzuliko naiz Azpeitira, eta Donostian jarraituko dut dok-

toretzarekin. Lau urte irauten du lanak, eta laugarren urtearen hasieran nago orain.

Zer ari zara ikertzen?

Sintesi organikoaren arloan kokatzen da nire ikerketa. Sintesi organikoa da molekula organikoak egitea, eta guk egiten duguna da molekula organiko horiek egiteko prozedurak edo metodologiak garatu. Bizia duen dena molekula organikoz eginda dago, eta botika gehienak ere molekula organikoak dira. Farmako posibleak izan daitezkeen molekulak ikertzen dira orain gehien; besteak beste, minbizia tratatzeko.

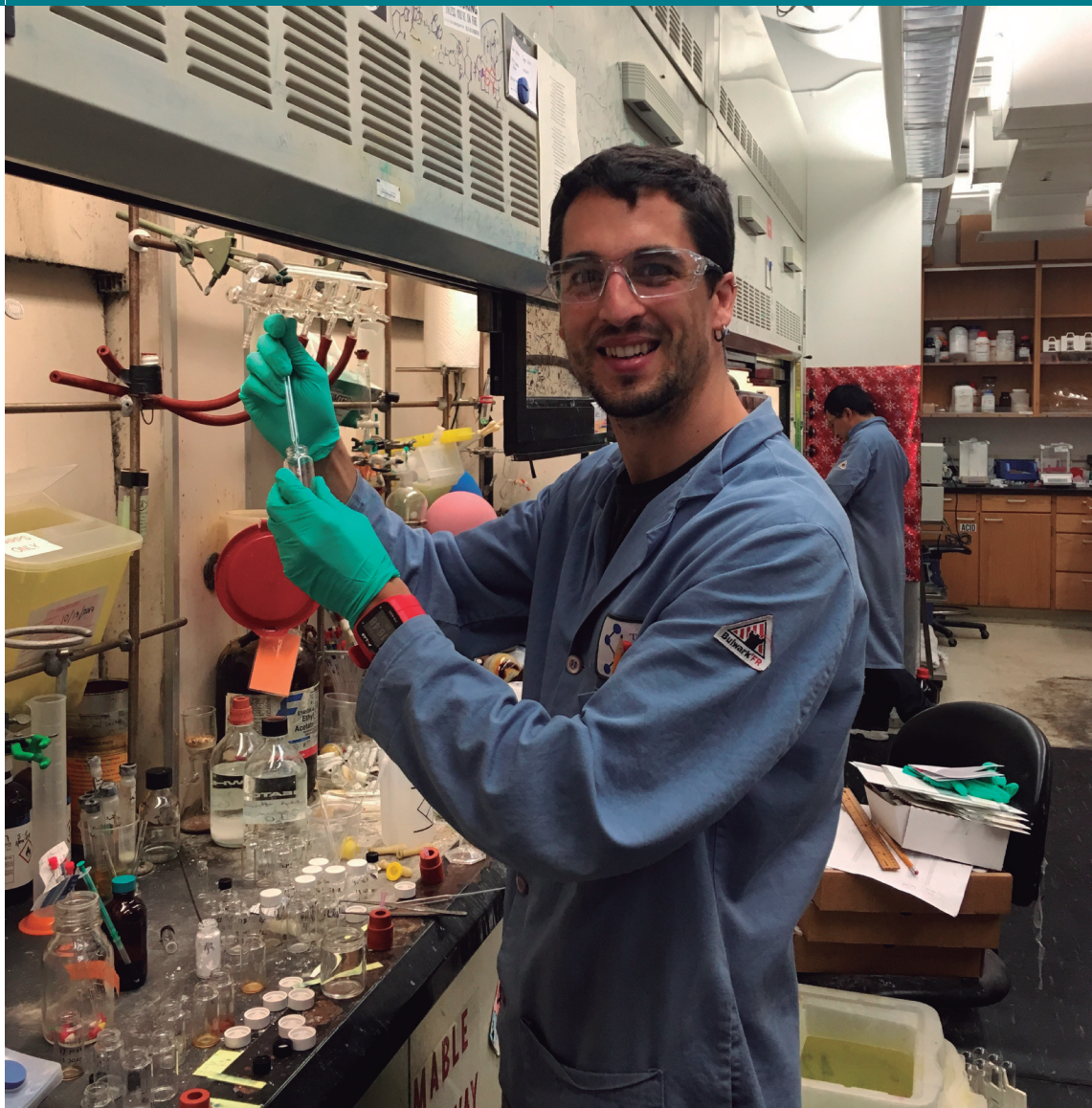
Munduko ikerketa zentro onenetakoa dela esan duzu lanean ari zarena. Zergatik diozu hain ona dela?

Taldeko zuzendariak berritzailea egiten du asko irabazi ditu munduko ondorioak aldizkarietan idazten du molekula batzuk ezingo metodologiak eta ikerketa talde honetakoak berri batzuk g

eko

EBetako
duko
ustondo

naldiak egitera. Orain, esaterako, munduko toki ezberdinetako sei pertsona gaude bi eta sei hilabete arteko egonaldiak egiten, eta, denera, 30 bat lagun egongo gara: batzuk tesiak egiten ari dira, besteak doktoreak dira eta gai-nontzekook egonaldiak egiten ari gara.

Nolako da zure horko egun bat? Zer egiten duzu zentroan pasatzen dituzun ordu horietan guztietan?

Egun guztiak ezberdinak dira, eta egunaren hasieran ez dakizu nola amaituko duzun. Erreakzio berriak frogatzen ditugu, eta emaitzen arabera, eguna moldatzen joaten gara. Tarteak dugunean, munduan zehar egiten ari diren ikerketak irakurtzen ditugu aldizkari zientifikoetan, geure burua eguneratuta mantentzeko eta egin dituzten aurkikuntza berriak ezagutzeko.

Esan duzu zuek egindako ikerketak, batez ere, medikuntzan eta farmazian baliatzen direla.

Organika biziarekin zerikusia duen zerbait da. Ingurugiroa kutsatzen ez duten pestizidak eta antzekoak egiteko metodoak ere sortzen ditugu, baina, egun, giza-kietan dago interesa, eta, horregatik, gaixotasunetan jartzen dugu arreta gehien. Guk egiten ditugun molekulak biologoek edo kimikako beste ikerketa talde batzuek aztertzen dituzte gero, ikusteko ea gaixotasunetan aktiboak diren, ea minbizia edo beste gaixotasunen bat tratatzeko balio dezaketen. Minbizia da orain gehien aztertzen dena, baina edozertarako izan daitezke.

Zuri zer ematen dizu egiten duzun lanak, ikertzeak?

Taldeko zuzendariak kimika oso berritzailea egiten du, eta sari asko irabazi ditu mundu osoan. Ikerlariok gure ikerketetan ateratako ondorioak aldizkarietan argitaratzen ditugu, eta gure zuzendariak munduko aldizkari onenetakoetan idazten du. Adibidez, molekula batzuk ezin dira egin egungo metodologia erabilita, eta ikerketa talde honetan metodologia berri batzuk garatu dituz-

te egin ezin diren molekula horiek egin ahal izateko. Orain, molekula berri batzuk proba daitezke min-biziak eta beste gaixotasun batzuk tratatzeko.

Berrikuntza horiengatik erabaki zenuen zentro horretara joatea?

Bai. Hemen ikasteko pila bat dago: nola lan egin, eta baita arazoei nola aurre egin ere. Nik ikerketa talde honetako artikuluak

erabili izan ditut Donostian lana egiteko, eta ikusita onenetakoa dela, zera pentsatu nuen: "Non hobeto hemen baino!". Hemengo zuzendariari idatzi nion, eta hartu egin ninduen.

Erraza da horrelako zentro batean sartzea edo baldintza batzuk bete behar dira?

Hori zuzendariaren arabera izaten da. Egia esan, jende dezente etortzen da hona horrelako ego-

IKA argi lanak s.l.

Instalakuntza Elektrikoak

Urko: 618 96 49 95 / Jon: 649 12 02 71
ikaargilanak@gmail.com www.ikasistemak.com
20730 AZPEITIA

Xabier margoak

Pinturak eta Parket Laminatuak f

Pablo VI, 20 - Tel: 943 15 73 25 - www.xabiermagoak.com

Ispilu, ispilu

A

zpeitiarrok harroak garenaren sona dugu inguru hurbil eta ez hain hurbilean. Zaila egiten zait teoria hori baieztatzea, alde edo kontra jardutea. Egia esan, alfergurea sorrarazten dit esames topiko-tipiko horiez jarduteak. Nor ez da, puntu batean behintzat, harro sentitzen bere herriaz? Adibidez, hainbat eta hainbat aldiz Azpeitia eta Azkoitia nahasten dituztenetan zera gertatzen da:

– Aaaa... Orduan Azkoitikoa zara?

Eta guk zer esaten dugu orduan? Isilik gelditzen gara? Baita zera ere! Azkar asko egiten dugu salto:

– Ez, ez, barkatu, AzPPPeitikoa naiz ni. AzPPPPeitia!

Egia esan, bost axola zait kontu hori guztia, baina gauza bat aitortu behar dut: atzerrian izan naizenetan Azpeitiarekiko, eta batez ere, aberriarekiko dudak atxikimendua barren-barrenetik atera, azaletik pasatu eta ahotik atera zait. Harro puntu batekin, gainera! Aurpegi zurbildun eta orinez jositako begi urdinek *"Where are you from?"* galdetu izan didatenean, *"I'm from Basque Country"* erantzun izan diet, eta begiak bikoiztu egiten zitzaizkiela ikustean, zera pentsatu izan dut: "Honek ez du *Basque Cauntry* non dagoen arrastorik". Halakoetan, *"my country it's between France and Spain, near the Pirinees"*. Hori entzunda, normalean, begietako tentsioa lasaitzen zitzaien. Jarraian, gure hizkuntzaz eta ohiturez hitz egin izan diet, ahalik eta harrotasun apalenarekin, baina, era berean, harro.

Urrutirra joanda, distantzia jarrita, besteen ispiluan ikusteko aukera ematen diogu gure buruari; besteei geurean islatzekoa. Norberaz hitz eginez eta bestea entzunaz, gure aberriarekiko ditugun sentimenduez jabetzen gara, sustraien sakontasunaz. Begiek bat egiten dutenean eta onartzen direnean aberasten gara. Arrotza zitzaion *Basque Country*a ezagunagoa egiten zaio, eta une horrek merezi du!

Mundiala izan zen

Kontatutakoa askotan gertatu izan zait, baina le-

MARRAMUJOLAKO ETXETIKAKA

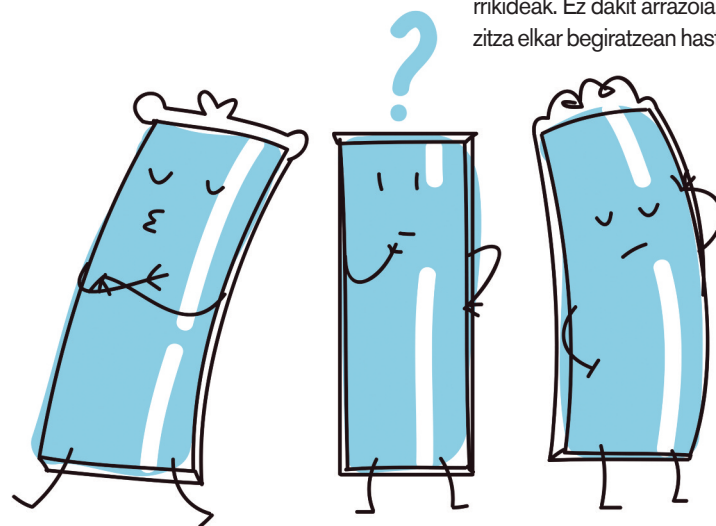
olatz aguado

Arrotza zitzaion 'Basque Country'-a ezagunagoa egiten zaio, eta une horrek merezi du!

hengo astean Azpeitian gertatutakoa mundiala izan zen!

Txiki-txikitatik hazten ikusi dudak eta Maroko-jatorria duen nerabearekin egin nuen topo aspaldiko partez. Elkarren kontuak berritu ondoren, zorioneko isilune batek eta urteetako konfiantzak bat egin zuten. Nerabeak lepoa luzatu eta begi beltzaranak norabide zehatz batera zuzenduta, zera esan zidan: "Olatz, zer esan nahi du horko kartel horrek?". Nik ere lepoa luzatu nuen, begiak norabide berera zuzendu nituen, eta zer ikusiko? "Euskal presoak, Euskal Herri-*ra*" zioen kartel bat zaborrontzi batean itsatsita. Lepoa bere onera ekarri eta berari begira, honako hau esan nion: "Kartel hori askotan ikusiko zenuen ba. Inoiz ez al diozu inori galdetu zer esan nahi duen?". Eta, berak: "Bai, askotan ikusi dut, baina galdetu sekula ez". 40 urte atzera egin eta orduko eta oraingo Euskal Herriko egoerak irudikatzen ahalegindu nintzen. Poliki eta pixkanaka, kontenedoreko kartelera iritsi arte. Azalpena borobildu nuelakoan, amaiera eman nion. Isilunea laburragoa izan zen, baina bere begiek itzuli zidaten esker ona betirako izango dut bihotzean.

Atzerrira joan eta kanpoko ispiluetan begiratzeara aberasgarria da, baina badira gure herrian bizi eta hazi diren urrutiko ispiluak. Badira, ordea, ispilu horietan begiratzeari uko egiten dioten herrikideak. Ez dakit arrazoiak, dakidana da elkarbizitza elkar begiratzean hasten dela.✴

Erlojua(k) eta denbora

Honelaxe aurkitu zaitut sukaldeko lurrean, mila zatitan. Ez dakit zerbait esan nahi ote zenidan, eta jada berandu den. Denbora akabatu dut, antza. Esaldi horiek idatzi nituen Facebookeko arbelean, udako iluntze epel batean. Logelan nengoen, eta sukaldetik zetorren hots bat entzun nuen, gogorra eta bizia. Zerbait mila zatitan apurtu zela sumatu nuen. Atearen atzetik begiratu nuen, erdi-beldurtuta, eta ikusi nuen erori zena sukalde erdi-erdian zegoen erloju handia zela. Kasualitatea edo ez, niri ere zerbait erori zitzaidan gau hartan, zerbait apurtu zitzaidan barruan, eta sukaldeko erlojuari idatzi nion neure buruari esaten ausartu ez nintzena.

Erloju bat apurtzen denean, orratzak gelditzen direnean, guztia bukatzen da. Taupadak gelditzen dira, eta isiltasunarekin zer egin ez dakizula gelditzen zara. Sentitzen duguna eta errealitatea ez daude lerrokatuta, ordea. Eta guri kostatu egiten zaigu ikustea denborak etenik ez duen arren, erlojuak ez direla betirako. Erlojua mila zatitan apurtu arren, segundoez eta minutuek aurrera darraite. Erlojua konpontzen saia zaitezke, berri bat eros dezakezu edo erlojurik gabe bizitzea aukeratu dezakezu. Gutxietsi egin nuen denbora.

Uztarriak eskatu zidan nire burua deskribatzen zuen elementu bat hartzeko, iritzi artikulua hauetan jartzeko. Hamaika buelta eman ostean, ez nekien ziur zerekin identifika nezakeen nire burua. Lagun batek proposatu zidan erlojua aukeratzea, "patxadaz bizi zaren arren, denbora ematen dizulako gauza pila bat egiteko". Gustatu zitzaidan esan zidan hori, eta gustatu zitzaidan erlojuak berarekin dakarren guztia. Gustatu zitzaidan erlojuaren eta denboraren metaforatik begiratzea bizitzari, eta denboraren joanak berak eskaintzen digun ikuspegiarekin zuek bustitzea: Ezagutzen duzue denbora bezain gauza objektibo eta aldi berean subjektiborik? Definizio argia duen zerbait da denbora; baina askotan ihes egiten diguna, ulertzen ez duguna edo korapi-

eneritz albizu

Etan guri kostatu egiten zaigu ikustea denborak etenik ez duen arren, erlojuak ez direla betirako

latuta gelditzen dena. Ni ere halako zerbait naiz.

Abendura ekarri gaitu

Halaxe, denbora akabatu nuela pentsatu baren ere, ez nuen asmatu; eta hemen nago, duela urtebete bezalaxe, Uztarriarako abenduko iritzi artikulua idazten. Berriro urteko azken kolpeak arnasten eta zuei zer kontatu pentsatzen. Hamabi hilabeteotan egindako bideari begiratzen; eta, bide batez, barne ariketa bat egiten. Ordenagailuko pantailari begira nago, denborarekin zer egin dudana pentsatzen eta denborak nirekin zer egin duen onartzen.

Plazaren erdian dago gure herriko erloju handia ere, denborak mugitzen du, eta azken urtean herriari taupadak ematen jarraitu du: besteak beste, Balentina Agirreraren omenez, emakume izena duen herriko lehen plaza inauguratu dute; Iraurgi Saskibaloitza Taldeko gizonak Urrezko LEB ligara igo dira; eta guretzat erreferente den Berdura Plaza ikusi dugu amaituta, berrituta eta eraldatuta. Bi langile hil dira herrian lan-istripuz eta sexu-eraso salaketek zein gertaerek ere izan dute beraien tartea denboran. Orain, beste urtebete dugu aurretik, besarkadak emateko eta elkar errespetatzen ikasteko. Beste urtebete eta bizitza bat, euskaraz egiteko.

Aldatu dut nire sukaldeko erlojua.✱

AZKEN PLAZA

Autobuses B
Ga

Autobuses
MS Ko
Ibilaldian aip
Mosku, Ug

Inform
94

Autobuses Bilboko aireporturaino - Gida, bidai osoan zehar - 8 egun - 7 egun ibilaldiekin
Gau irteera bat ikus entzunezko ekitaldi batera - Ibilaldietako sarrerak
Bazkariak jatorrizko jatetxeetan - Bertako gida (gaztelaniaz)

(27/04 - 05/05) **1.765€ + tasak**

Autobuses Bilboko aireporturaino - Gida, bidai osoan zehar - 12 egun ibai zeharkaldian
MS Konstantin Fedin 4* sup edo antzeko itxasontzia - Pentsio osoko egonaldia
Ibilaldian aipatutako bisitak - Gida eta laguntzaileak ibilbidean zehar - Oinarritzako aseguruak
Mosku, Uglich, Yaroslavl, Goritsy, Kizhi (Onega lakua), Mandroga, San Petersburgo

(19/06 - 30/06) **2.484€ + tasak + bisatua**

Informazio gehiago

943 81 06 73

Halcon bidaiak
azpeltia

|||HIZKUNTZ ESKUBIDEAK|||

GORA. Edukazioa eta euskara, eskutik.

Saltokira sartzean eta handik irtetea bezero askok edukaziorik ez dutela eta, Pako Aristiren esamolde hau jarri dute zintzilik herriko denda batean. 📌 **Uztarrria**

BEHERA. Euskara, debekatuta.

Enparango zubiaren hasieran lanak egin dituzte, eta argazkian ikus daitekeenez, kartela espainol hutsean idatzita zegoen. Ederra debekua euskarari! 🍌 **Uztarrria**🍌

Lynn Hill eskalatzailea.

|||ESANA DAGO|||

III “Satisfazioa,
sormena eta
naturarekin zein
munduarekin
lotura eman dizkit
eskaladak”

LYNN HILL
eskalatzailea

III “Lehiak fisikoki prestatuta egotea eskatzen du, gogor entrenatzea”

UNAI BERISTAIN
moto gidaria

III “Xabier
Azkargorta
irakasle handia
da. Hiru urtean
etengabe ikasi dut
berarekin. Nire
entziklopedia zen”

MAURICIO
POCHETTINO
entrenatzailea

URBISTONDO
MARGOAK

Salbe Auzunea, 35 behea

20730 AZPEITIA - Urrut.: 943 81 57 81

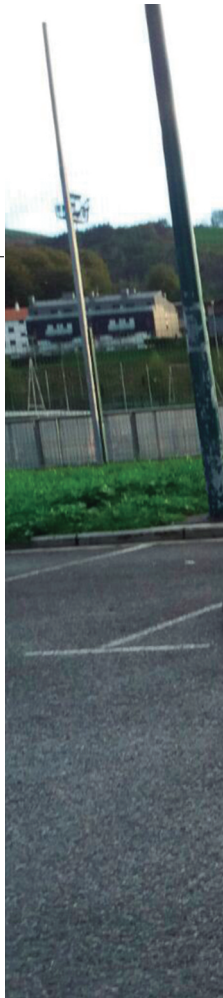
**Aiertza
Autoak**

MOTA GUZTIETAKO AUTOEN KONPONKETAK

Matrak

Hemen zetorrek
kin. Pentsatzen hasita
erakustea eta barrua h
testua hartu eta hilabe
kentzea ez ote den. Ze
ka? Horixe bera. Asma
ez diodala inolako zent
rolak ez duela ez hanka
bada, are gutxiago. Gu
narekin musutruk lana
miresmena aitortzearek
alferrik ari naizela, tren
tren horren norabidea a

III IKUSTEKOA

▲ ONDO APA

Azaroaren ga. Kirolak
leungailu bana. Bat
laburpentxoaren zen. G

eskalatzailea.

NA DAGO

sfazioa,
na eta
arekin zein
uarekin
eman dizkit
dak”

HILL
zailea

iak fisikoki
tuta egotea
zen du, gogor
tzea”

ERISTAIN
daria

ier
gorta
le handia
ru urtean
be ikasi dut
kin. Nire
lopedia zen”

CIO
TTINO
tzailea

Matraka

Hemen zetorrek hau urteroko matrakarekin. Pentsatzen hasita nago helburua haserrea erakustea eta barrua hustea ala aurreko urteko testua hartu eta hilabete bateko lana gainetik kentzea ez ote den. Zein den urteoroko matraka? Horixe bera. Asmatu duzu. Eskola kirolari ez diodala inolako zentzurik ikusten. Eskola kirolak ez duela ez hanka eta ez buru. Eta mistoa bada, are gutxiago. Guzti hori, borondate onenarekin musutruk lana egiten duten guztiei nire miresmena aitortzearekin batera. Badakit alfer-alferrik ari naizela, trena aspaldi abiatu zela eta tren horren norabidea aldatzeko inolako asmo-

rik ez dagoela. Baina nik nire iritzia plazaratu gabe ezin egon. Eta nire iritzia horixe da, iritzi bat.

Taldean egiten diren bakarkako kirolek inolako mugarik ez duten bitartean, talde kirolak zigortuta daude. Aurrenekoek *barra-libre*; bigarrenengoak, dosi txikitik eta zaintzapean. Herri batzuetan arau batzuk, besteetan beste batzuk. Eta denak indarrean dauden arauak nola ihes egin zirrikitu guztiak aurkitu nahian. Gure etxean orduak falta dira kirola egiteko. Dena gustatzen zaie eta dena egin nahi dute. Asteko puzzlea osatzeko piezak soberan. Eta zer pieza kendu

txetxu urbieta

asmatu ezin. Kenduko nukeena ezin kendu, egin nahi duena egiteko kenduko nukeena egitea beharrezkoa delako. Kirola egiten ez duenari inork kargurik hartzen ez dion bitartean, kirola egin nahi duenak mugak eta trabak. Agintari jaunok gustatuko litzaidake, aita zintzo eta arduratsua naizenez, nire alabek zer kirol eta noiz eta nola egin emaztearekin batera nik erabaki ahal izatea. Ingelesa, pianoa, musika, erlijioa, matematika, euskara, gazte, bio-geo, zinema, mobila, goxokiak, paga, zigorrak eta beste abar luze batekin egiten dugun bezala. Txapeldunik ez dut behar, izerdia maita dezatela!*

IKUSTEKO!

ONDO APARKATU ZITUZTEN BEHINTZAT!

Azaroaren ga. Kiroldegia ondo aparkalekua. Horra arte, dena normal. Aparkalekua erdi hutsa, eta bi autoren kolpeleungailu bana. Bata ondo, behar bezala aparkatuta; bestea, marra ukitzen, hala moduz utzita. Hori dena argazkiaren laburpentsua zen. Galdera honako hau da: zer egiten dute bi auto zati horiek hor? **Julene Frantzesena** **Amaia San Vicente***

|||AZAROKO ARGAZKIEN OINAK. HIL HONETAN...|||

Ostiral Beltza

KIROLA. San Googleren edo San Amazonen –ez da propaganda merkea egitearren– kontra ez dago asko egiterik... Agian, aliatu eta beren lanketa berdina egin. Egia da edozein aitzakia behar dugula kontsumitzeko dugun ar hori pizteko, eta oraingo honetan, Black Friday iritsi da. Beltza izango da, agian, norbaitentzat, poltsikoaren barrena beltza utziko diolako. Gabonak ate joka dira, kontsumo garaia izan ohi da, eta entrenamendu gisa ondo etorriko zaigu, igual, Black Friday. Visa erreinuak lagatzen digun neurrian gaindituko ditugu Gabonak ere, eta gero etorriko dira urtarrileko behera penak. Sasoi hori iritsi bitartean zenbat gozatuko dugu... Gainera, Azpeitian izan bada, gehiago!

Kirola Azpeitian

KIROLA. Argazki hau aitzakia hartuta ausartu naiz Azpeitian dagoen kirol zaletasunaz lau kontu esatera. Kirola oso ariketa ona da osasun aldetik; ohitura onak sortzen ditu eta oreka fisikoa eta mentala bideratzen du. Baina garbi dago kirol maila asko ditugula. Profesionala alde batera utzita,

lehia alde batera utzita, praktikatzen denaz aritu nahi nuke; izan ere, azpeitiarrok, orokorrean, oso irudi ona ematen dugu Behobian, Getaria-Zarauzen, mendi laisterketetan... Gainera, adin guztietako herritarrek parte hartzen dute proba horietan guztietan. Animoak, eta aurrera bolie!*

|||juankarlos arellano|||

Urtean egun bat?

GIZARTEA. Emakumeenganako indarkeriaren kontrako aldarria izan zen azaroaren 25a. Baina Azpeitiko plazan egun asko izan dira indarkeria horren kontrakoak, gehiegi. Aldarriak aldarri, gizarteak badu zer hausnartu, badu zer pentsatu, badugu zer egin. Gizartea guk geuk osatzen dugunez, badugu zer pentsatu eta zer egin. Norbanakook hasi behar dugu gizarte orekatua eraikitzen, bestela jai dugu.

|||INKESTA|||

herrian dauka jolas parkeak artean, zein gustukoen?

|||Ihintza Elustondo|||

ERIK KEREJETA
7 urte

“Done J. kaleko gehien zaidana”

bueltak ematen dituen egurrezko jolas bat dago bertan, eta izugarri guztia zait han bueltaka ibiltzeko. Eskalatzea ere gustatzen da.

XUBAN ARANAG
6 urte

“Done J. kaleko jolas bat”

Sanagustin kulturguneko ondoko parkea ere gustatzen zait, zabuak ditu eta”.

NOHA DONOSO
6 urte

“Balent. plazako asko guztia zait, har”

itsasontziarekin eta panderarekin jolastea dudalako. Oso-oso dibertigarriak dira”.

JAKES ZUBIZAR
7 urte

“Done J. kaleko parkea gehien zaidana. Eskalatzeko bat dago bertan, eta o gustura ibiltzen naiz g behera”.*

Carlos arellano

t?

indarkeriaren kontrako
aina Azpeitiko plazan
n kontrakoak, gehiegi.
r hausnartu, badu zer
guk geuk osatzen du-
gin. Norbanakook hasi
en, bestela jai dugu.

hi nuke; izan ere, azpei-
hobian, Getaria-Zarau-
ko herritarrek parte har-
urrera bolie!✳

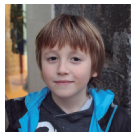
INKESTA

Herrian dauden
jolas parkeen
artean, zein duzu
gustukoen?

Ihintza Elustondo

ERIK KEREJETA

7 urte

“Done Jakue
kaleko parkea da
gehien gustatzen
zaidana; izan ere,

bueltak ematen dituen
egurrezko jolas bat dago
bertan, eta izugarri gustatzen
zait han bueltaka ibiltzea.
Eskalatzea ere gustatzen zait”.

XUBAN ARANAGA

6 urte

“Done Jakue
kaleko parkea,
amaraun moduko
jolas bat duelako.

Sanagustin kulturgunearen
ondoko parkea ere gustatzen
zait, zabuak ditu eta”.

NOHA DONOSO

6 urte

“Balentina Agirre
plazako parkea
asko gustatzen
zait, hango

itsasontziarekin eta piraten
banderarekin jolastea atsegin
dudalako. Oso-oso
dibertigarriak dira”.

JAKES ZUBIZARRETA

7 urte

“Done Jakue
kaleko jolas
parkea da
gehien gustatzen

zaidana. Eskalatzeko gune
bat dago bertan, eta oso
gustura ibiltzen naiz gora eta
behera”.

Aberria, zapatatetan

Hamazazpi urte dira periferiatik kapitaldu nintzenetik, aurrez zientoka izan baziren ere metropolian emandako astebukaerak. Saskibaloian jokatzera, egunez. Atraskua, Dean edota Etxe Aitz bihotzekoak atzean utzi eta parrandara, gauzez: Urtzi-Etxe Zuri arteko etengabeko inimizia-bidaian gogan ditut Beti Alaiko danbor hotsak, gustukoak musikarenak, lehorrak eta zakarrak, besteak. Neskatarakoak Rubio zenaren Elurrarako edota Patxi denaren Fideorako sarraldiak, edota Gau Txoriko sartu-irtenak, auto-stopean itzulerako bidean jarri aurretikoak.

Hamazazpi urte, ha-ma-zaz-pi dira, Azpeitian bizi naizenetik. Azkar esaten da. Ordudanik aldatu egin da Azpeitia, aldatu egin dira azpeitiarrak. Baita biziguztiko-Erdikaleko-azpeitiano-peto-petoak ere. Neu ere bai, ziur. Azpeitiko azkoitiarra. Ez naiz kexu. Txantxa txotxoak alde batera utzita, ondo hartu nauzue.

galdetzen hasita, hondakin sistema
berriarekin iritsiko al da Azpeitiko
gaikako bilketa tasa %70era? Uztarria

Askatasun bidea

Oinez goaz leku batera hurbiltzeko, beste batetik urruntzen garen bitartean. Bizitzako momentu askotan, bidea topatzeko abiapuntura itzuli behar dela ikasten ari naiz. Horixe bizi izan dugu Katalunianko prozesuan eta gauza bera gertatu daiteke Euskal Herrian ere.

Duela aste batzuk, Donejakue Bidearen zati bat egin nuen, oinez: Iruñetik Santo Domingo de la Calzadara (Errioxa, Espainia). Argibideak jarraitzea zen nire eguneroko zeregina, galdu gabe ibiltzea, egunaren amaieran aurreikusitako herrira iritsi eta etapari amaiera emateko. Iritsitako tokian, zauriak eta minak sendatzen nituen. Jan, lo egin, eta hurrengo egunean, berriro ere motxila hartuta, bideari ekiten nion.

Aurreranzko bidaia izan da, baina baita neure baitan egingandako bidaia ere: askotan, min fisikoak nire barneko minari aurre egiten zion, eta ez nekien garraile nor iritongo zen. Azkenean, lagunak egin dira,

Imanol amiano

Ez dira, ez, ordea, inimizia bidaia egun Azpeitiratzen direnenak. Ez datoz ligatzera. Festara. Ezin dute goizaldera, auto-stopean, beren herrira itzuli, familiarengana. Bizi berri eta hobe baten bila etorri dira; sarri, ihesi. “Nire aberria nire familia da”, esan zidan euskaltegiko ikasle marokoar batek. Nik ere hemen ditut neureak, gertukoak behintzat. Eta besteak, hurbil. Marokoar gazteak ez.

Belimelaldik eta Jeradatik; Quito eta Cuernavacatik. Lehen Zalamea eta Quintana de la Serenatik bezala. Azken horretakoak dira, hain zuzen, neure emaztearen gurasoak. Kostatu da, zaie, zaigu, baina bertakotu dira, ditugu bazter gogor hartatik, Extremadura hartatik etorritakoak. Edo ondorengoak, behintzat.

Gaurko etorkinak, El Ultimo de la Fila parafraseatuz, “aberría zapatatetan” dakartela ditugu gure artean. Denon lana eta erantzukizuna da ez daitezen izan ilarako azkenak.

Linette montalvo

eta nire helmugara iristeko poztasuna eman didate. Beraz, guztiz asebeteta nago. Dolu honetan interresgarriena nire min fisikoa eta emozionala zein aurkari xumeak diren konturatzeta izan da, eta ikusi dut zer-nolako indarra duen instintuak bizirauteko. Nire barnean amorrua sentitu dut, eta amorru horrek ez etsitzera eraman nau; hasitakoa amaitzera, hain zuzen ere. Galduta zaudenean, bakarrik, eta eguna iluntzen ari denean, ez min fisikoak, ez emozionalak, ez zaitu zeure helburuetatik aldentuko.

Seinaleak beti daude eta adi egon behar dugu. Hori bidean ikasi dut. Zurekin joan ez arren, batzuetan atzean, besteetan aurretik, jendea zu bezala oinez doala jakiteak laguntzen duela ere ikasi ahal izan dut bidean. Azken batean, zure bidelagunak dira, zurekin bidea elkarbanatzen baitute. Sei eguneko ibilbidea pausoz pauso egin ondoren, bideak nire bihotzeko Azpeitira ekarri nau berriro ere...

HAU HOLAXEENK

Poteoa

Aldetik guztietatik oheraldatur doan zientziakHasierako puntuakbertsolaritzan adituak teko garaian. Eta orain duzuen amaiera, gaia oheraldatur omen doa, baten moduan, prozesura. Inork aktiboki eraginar. Paretak bota direla na landu daitekeela baretan. Eskola libreak eta tua soilik, elkarbizitza

Erotika

Azpeitiko Gaztelatzailea da Alex Altolaguetan berari egokitu zaitzeko kideek egindakerantzutea.
Noiztik egiten duzteekin?
Aurtengoa zazpigarren.
Zein funtzio duzuekuan?
Nerabeen bidelagun izan bezaroko garai desberentuzten kezkekin laguntzen gara.
Nolako neskak eta ikusten dituzu?
Eremu egoki bat eskainturako mundialak dira asko erakusten dituzte dago horiek indartzea.
Sexualitateaz hitz duzue?
Gustuko gaia dute, minez beteta daude.
Sare sozialen gararri begietara begituzten al da tartegelditzen al da tartegero eta gutxiago, eta Baina nerabeak heldu

Poteoan zientzialari

Alde guztietatik dator notizia, hezkuntza eraldatuz doan zientzia.

Hasierako puntuak jartzera ausartuko naiz bertsolaritzan adituak bihurtzen garen lau urteko garaian. Eta orain eman iezaiozue nahi duzuen amaiera, gaia denon ahotan dabil eta. Eraldatuz omen doa, azalberritzen den izaki baten moduan, prozesu natural baten antzera. Inork aktiboki eragingo ez bagenu legez.

Paretak bota direla HHko geletan, sormena landu daitekeela balio anitzeko elkargune-etan. Eskola libreak ez direla hippie-en kontua soilik, elkarbizitzaren eta aniztasunaren

aldeko jarduerak egiten direla proiektu aitzindarien babesarekin. Teknologia berriak txertatuz errazten zaiola egunerokoa ikasleari, horien arriskuak mahai gaineen jarritz, noski. Jolastokiak eraberritu direla, baloiari espazioa kendu geniezaiokeela. Hori besterik ez, eta hori guztia diote egunkariei, telebistako saio bereziek, sare sozialetan atsegin ditugun orriek, kaleko solasaldiek...

Pintxo poteko lehen tragoan, bazela ordua dio batek; hainbeste aldaketarekin, aspaldiko balioak galtzen ari direla diote besteek. Bigarrengoa, metodologia eraldatzea alferri-

kakoa dela, helburua irakasleonek "mentelogia" aldatzea izan beharko lukeela. "Denbora galtzeko txorakeria asko eta kontzeptu garantzitsu gutxi; ez hainbeste irakaskuntza alternatibo bitxi." Sententzia irmoa laugarren ardoan. Bosgarrenerako, erabaki da asanblada handirik gabe eta egin gara metodo egokienaren eragile eta jabe.

Hori baitute gizarte-zientziek, gizarteko partaide guztiak bihur gaitezkeela gaiaren inguruko zientzialari. Baina lasai kamarada, ondoen bizi garenok, aldaketak aldaketa, Gabonetako oporrak gaineen ditugu eta.✱

felipe murillo

Erotikan Plax!

Azpeitiko Gaztelekuko hezitzailea da Alex Altolagirre. Hil honetan berari egokitu zaio Arremanitzeko kideek egindako galderei erantzutea.

Noiztik egiten duzu lan gazteekin?

Aurtengoa zazpigarren urtea dut.

Zein funtzio duzu Gaztelekuan?

Nerabeen bidelagun izatea; nerabezaroko garai desberdinetan dituzten kezkekin laguntzen saiatzen gara.

Nolako neskak eta mutilak ikusten dituzu?

Eremu egoki bat eskainiz gero, traturako mundialak dira eta gaitasun asko erakusten dituzte. Gure esku dago horiek indartzea.

Sexualitateaz hitz egiten duzue?

Gustuko gaia dute, eta jakin-min bezala beteta daude.

Sare sozialen garaian, elkarri begietara begiratzeko gelditzen al da tarterik?

Gero eta gutxiago, eta pena da. Baina nerabeak helduon isla dira.

ALEX ALTOLAGIRRE

Jaio. 31 urte.
Herria. Azpeitia.
Bizitokia. Zestoa.
Lanbidea. Hezitzailea.

Erotikan Plax! Sexu eta bikote aholkularitza:
Sindikatu Zaharra, 2. solairua
www.azpeitikoudala.eus/sexu 688897920
Hitzordua, hilabetea: hilaren 15ean
(16:00-19:00).

Erotikak ba al du tokirik Gaztelekuan?

Jolasaren presentzia etengabea da, eta plazer asko bilatzen da gertutasunean eta elkarrekiko kontaktuan.

Aniztasunaren aberastasunaren adibide bat?

Mutil mota desberdinak gero eta onartuago daude.

Maitasunean arrakasta izateko estrategiaren bat?

Maitasun ereduaren gehiegi ez sinestea.

Gurasoei, jendarteari, gomendio bat?

Afal ondoren har ditzagun hamar-hambost minutu elkarrekin hitz egiteko eta goxatzeko.

Gazteekin, lanean, pasatu

ohi duzun gustuko momenturen bat?

Erabiltzaile ohiak bisitan datozen uneak oso hunkigarriak dira.

Txoko erotikoa bat?

Sardiniako hondartzak.

Usain bat?

Parrilatik datorrena.

Edari inspiragarri bat?

Arlizetako ura.✱

► ZE ONDA!

Antzerki Egoitza programa Kulturaz kooperatibak martxan duen sormen egonaldi bat da, eta urtez urte indarra hartzen ari da. Sormen egonaldietan antzerki konpainiei obra lantzeko antzokia eta beharrezko baliabide guztiak eskaintzen dizkiete, eta aurten, adibidez, lau talde izan dira Azpeitian. Horietako bat da Ze Onda! Teatroa. 'Heriotza Bikoitza' antzerkia lantzen izan ziren joan zen maiatzean, hamabost egunez, eta duela gutxi berriro itzuli ziren obra Soreasu antzokian estreinatzeko. Heriotza lantzen dute obran, eta heriotzaren ondoren irekitzen diren ateez eta dauden aukerez hitz egiten dute modu zabalean. Argazkian, Miren Gaztañaga aktorea obra estreinatu aurreko entseguan.

Ideiatik obrara

Hiru urte dira Kulturaz kooperatibak sormen egonaldiak eskaintzen dituela. Antzerki talde ugari izan da herrian; oraintsu, Ze Onda! eta Hika Teatroa.   **Nora Alberdi**

► HEGOALDI BAKARRETA

Antzerki konpainia... etortzen denean, Ku... eskaintzen dizkie ba... teknikoak, espazioa... ostatua... Horregatik... diren lantaldeen be... egokitutako plana c... kooperatibako kide... Azpeitia da Antzerk... programa duen Heg... Herriko herri bakarr... Argazkian, Hika kor... kideak entsegua ha... aurretik.

▼ **HIKA TEATROA.**

Hika Teatroa da aurten sormen egonaldia egiten Azpeitian izan den bigarren konpainia. Talde hori 'Txarriboda' izeneko obra ari da lantzen. Parranda eta itxurakeria nagusitzen diren ezkontza festa bat antzezten dute sei aktoreek. Egun horretan guztiak bihurtzen dira erromantiko itsu, txerri hipokrita, eta izugarrizko txarriboda bilakatzen da jaia. Bi asteko sormen egonaldia egin zuten duela aste batzuk. Argazkian, bi aktore obra entseatzeko, Dinamoan.

► **HEGOALDEKO BAKARRETAKOA.**

Antzerki konpainia Azpeitira etortzen denean, Kulturazek eskaintzen dizkie baliabide teknikoak, espazioak, dietak, ostatua... Horregatik, etortzen diren lantaldeen beharretara egokitutako plana osatu dute kooperatibako kideek. Azpeitia da Antzerki Egoitza programa duen Hego Euskal Herriko herri bakarretakoa. Argazkian, Hika konpainiako kideak entsegua hasi aurretik.

onaldiak
errian;
i

▲ **BALDINTZA EGOKIAK ETA EROSOAK.**

Azpeitian kultur mugimendu ikaragarria dago. Horren erakusleetako bat dira antzerkirako dagoen tradizioa, Antzerki Topaketak eta sormen egonaldi eskaintza. Aktoreek ere miresmenez hitz egiten dute Azpeitiko errealitateaz. “Lanerako baldintza oso egokiak eskaini dizkigute, oso zainduta sentitu gara zentzu guztietan; bai artistikoki eta bai pertsona bezala. Guretzat erosotasuna da Azpeitira etortzea. Gainera, uste dut gaur egun Hego Euskal Herrian horrelako proiektuak martxa diren leku gutxi daudela”, azaldu du Eneko Sagardoi aktoreak. Argazkian, Sagardoi eta Gaztañaga entsegu batean.

► **ERRUTINAREN OREKA.**

Hika taldeko kideek nekazaletxe batean egin dute lo sormen egonaldiak iraun duen bitartean. Goizean goiz esnatu eta Sanagustinen gosaldutik ostean, goiz osoa Soreasun pasatzen dute lanean. Esperientzia “bete-betea” izanik, konpainiako kideek diote asko eskertzen dutela egunero toki berean gosaltzea eta bazkaltzea, horrek “oreka” eta sortzeko erraztasuna ematen dielako. Egonaldiaren alde onez galdetuta, uneoro “talde lanean” aritzea eta “distentsio uneetan sortzen jardutea” aipatu dituzte. Dena den, deskonektatzeko aukera gutxi izaten dutela eta batzuetan egonaldia astuna egiten zaiela esan dute. Irudian, Agurtzane Intxaurrek ‘Txarriboda’ lanaren zuzendaria.

▲ **IKUS-ENTZUN**

Heriotza Bikoitza obraren handienez, bi aktoreek bat ere izan da. Izan ere, protagonismo berezia du bat kamerarekin mugitzen antzeztzen ari diren bitartean telebistetan ikusten dituzten taldeko kide bat kamerarekin.

▼ **ELKARTZE**

Sormen egonaldia estuak egin dituzte guk zer baldintza ditugun baldintza eskatzen etxea...- hartu-ema oholtzan entseatzeko.

Antzerki Topaketak eta
tza oso egokiak
osotasuna da
txi daudela”, azaldu

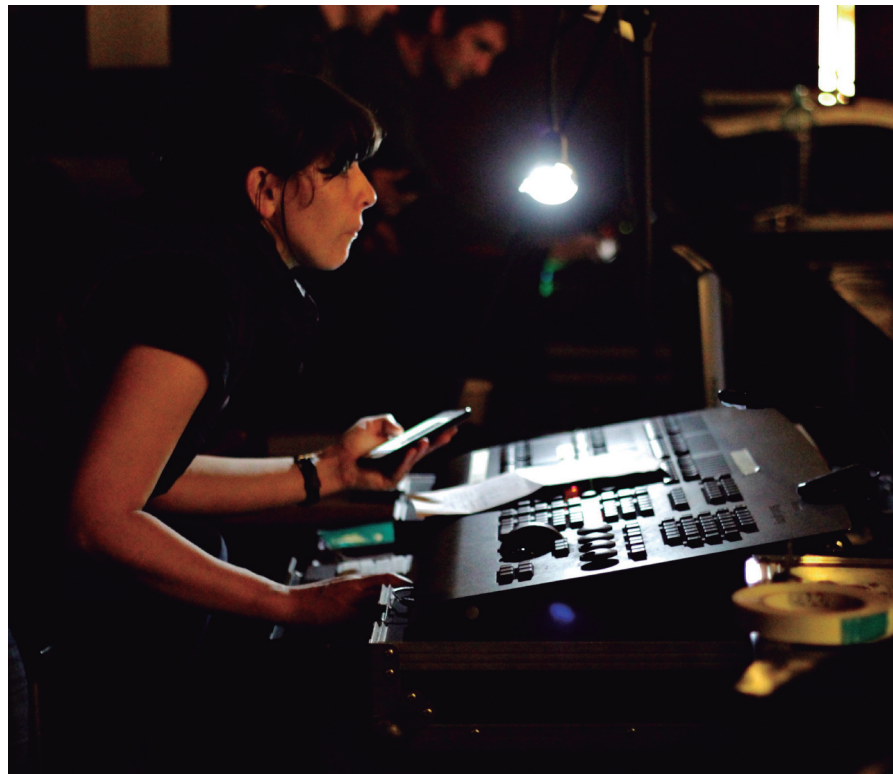

▲ **IKUS-ENTZUNEZKOAK OHOLTZAN.**

Heriotza Bikoitza obraren sormen prozesuaren zati handienez, bi aktoreez eta zuzendariaren gain, bideogile bat ere izan da. Izan ere, ikus-entzunezkoek protagonismo berezia dute lanean. Konpainiako kide bat kamerarekin mugitzen da oholtzan, bi aktoreak antzeztzen ari diren bitartean, eta ikusleek agertokiko telebistetan ikusten dituzte irudiak. Ze Onda! Teatroa taldeko kide bat kamerarekin grabaketak egiten.

▼ **SORKUNTZA KOLEKTIBOA.**

Ze Onda! taldeko kideek sormen prozesua talde sorkuntza gisa ulertzen dute. Taldeko kide guztiak izan dira sortzaileak eta bakoitzak bere ikuspuntua azaltzeko aukera izan du bidean. Taldeko kideek hasierako ideari tiraka, inprobisatuz, osatu dute obra. Soinua eta argiztapena ere garrantzitsuak dira antzerkian. Argazkian, Arantza Flores teknikaria estreinaldia baino lehen azken probak egiten.

▼ **ELKARTRUKA ERE BAI.**

Sormen egonaldia ez da egonaldi huts bat, elkartrukea ere bada. Kulturaz kooperatibako kideek azaldu dutenez, harreman estuak egin dituzte antzerki taldeetako kideekin. “Asko ikasten dugu guk ere; sortzaileak zertan ari diren, zer behar dituzten eta guk zer baldintza ditugun ikusteko aukera izaten dugu”, azaldu du Aitor Bengoetxea Kulturazeko kideak. Kooperatibak hiru baldintza eskatzen dizkie antzerki taldeei: prestutasuna izatea hedabideekin egoteko; herriko eragileekin –ikastetxeak, zahar-etxea...– hartu-eman izatea; eta estreinaldia edo emanaldi bat Azpeitian egitea. Argazkian, ‘Txarriboda’ obrako kideak oholtzan entseatzen. Otsailaren 27an estreinatuko dute lana Azpeitian.✘

Denboraren lanak

Azken hamarkadetan asko dira desagertu edo aldatu diren lanbideak. Batzuk joan ziren, isilean, baina ez oharkabeen. Ainitze Agirrezabala/Julene Frantzesena/Ihintza Elustondo

Asko eta askotarikoak ziren orain hamarkada batzuetara arte ezin bestekoak ziruditen lanbideak. *Ezer ez da betirako* da Ken Zazpi taldearen abesti baten izenburua, eta, agian, egia izango da esaldi horrek dioena; izan ere, belaunaldi berriek ez dute ikusi amona alpargatak egiten edo osaba gizonei bizarra moztzen; edo ez dute ikusi izeba aterkiak konpontzen eta aitona elizako kanpaiak jotzen. Gaur egungo ume askok ez du jakingo zer den txorroskileroa eta ez du ezagutuko barkilleroa.

Ogibide asko galdu dira hamarkadaz hamarkada, eta beste batzuk galtzeko bidean dira. Ofizio berriak sortu dira, eta aurretik zirenak ordezkatu dituzte. Azpeitian ere badira ogibidearen galera bizi izan duten herritarrak, eta badira lanarekin segitzen duten arren, lanbidea galtzeko zorian dela sentitzen dutenak ere. Horietako batzuekin egon da Uzta-rria.

ARGAZKILARIA

 Izen-abizenak. Nagore Iriarte. **Gaur egungo ogibidea.** Sumermerkatuko saltzaila.

“Iruditzen zait balio asko galtzen ari garela”

“Sekulako pena” dauka Nagore Iriartek (Azpeitia, 1973). 20 urteren ostean, Sanjuande-

Nagore Iriarte argazki estudioan. Ihintza Elustondo

gin zuen Urke argazki denda itxi egin behar izan du. Estudioko lan batzuk egiten jarraitzen du “bizioz”, baina jada ez da argazkigintzatik bizi. Egun, supermerkatuko langilea da. “Ez dut uste gure ofizioa desagertu denik, baina asko aldatu da, eta iruditzen zait ez dudala al-daketa horietara egokitzen jakin”.

Ofizioa bera desagertu ez bada ere, zati bat erabat galdu dela uste du. “Gazteek ez dute ezer inprimatzen. Oporretara joaten dira, 1.500 argazki ateratzen dituzte, eta ez dute paperera ezer pasatzen. Disko gogorretan gorde edo Hofmann albumak egiten dituzte”.

Ezkontzetako argazkiekin ere, gauza bera. “Esan izan didate ezkontzako argazkiak CD batean entregatzeko, eta nik ez dut horrela lan egiten. Nik beti album fisikoa egin izan dut, eta horregatik esaten dut agian ez dudala jakin egoera berrietara egokitzen”.

Pixkanaka konturatu zen, dendan egun osoa pasatu arren, bizpahiru argazki baino ez zituela inprimatzen. “Hil bukaeran kontuek ez zuten ematen, eta ez zuen merezi egun osoa han sartuta egotea. Lana egin eta lanaren fruitu hori ez badugu jasotzen...”

24 urterekin zabaldu zuen denda Iriartek.

Dioenez, beti gustatu ratzea. “Jaunartzeko eg oparitu zidaten, eta h tuki denetara. Beti ber tea daukat errebelatze tzun behar izan nuen e frutatu egin dut argazk

Hala ere, azken aldian nabarmendu du. “Lana iruditzen zait balio asko rien artean, sentsibilitate ‘Jaunartzeko argazkiak meari, baina neuk atea kamera on bat’. Hori mina ematen du. Ba hor duzu ere, isil zaitez! H zaigu gertatzen, eta ito bat iritsi zen. Gaixotzer gertatzea nahiko nuke ‘Honaino iritsi gara’”.

Diruz lortu ez duena bazi du Iriartek. “Bet guztietatik alde positib pila bat egin dut ibilbid ez daukat batere arazo askorekin, ume askore tik egin dudala hain ha horrekin, ez dauka bi al

ESNE SALTZA

 Izen-abizenak. Joxe egungo ogibidea. Es rritarra.

“Beti aldatzen beti presaka ga

Umea zela, amari lagun tzaile lanetan Joxema 1956). “Astoarekin ibi artean, eta banaketara badu ere, oraindik esn etxez etxe. “Eskolara naketa goizero. Sasoi deetara joaten ginen gailurik ez zegoenez, nintzen eskaileretan g egiten zuen banaketa,

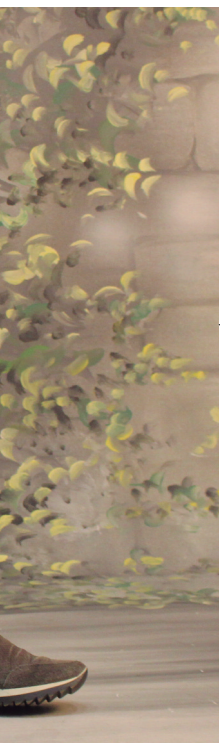
Ordutik gauzak “ika ere, ogibide berarekin rrak: “Etxean ganadua ratzetik bizi gara. Alda astoa; izan ere, salme dira; jendeak lehen as ten zuen, eta, orain, ez egun “oso zaila” dela “Lehen urte osorako z

nak

datu

a ez

za Elustondo

ekin ere, gauza bera. ontzako argazkiak CD ta nik ez dut horrela lan sikoa egin izan dut, eta agian ez dudala jakin itzen".

tu zen, dendan egun bahiru argazki baino ez l bukaeran kontuek ez uen merezi egun osoa a egin eta lanaren frui- zen...".

u zuen denda Iriartek.

Dioenez, beti gustatu izan zaio argazkiak ateratzea. "Jaunartzeko egunean kamera txiki bat oparitu zidaten, eta hura hartuta joaten nintzen toki denetara. Beti berdín nintzen: 'Ama, karreteak daukat errebelatzeko...! Zenbat errieta entzun behar izan nuen etxean!'. Argi dio: "Disfrutatu egin dut argazkiak ateratzen".

Hala ere, azken aldian "oso ezkor" dagoela nabarmendu du. "Lanaren beherakadaz gain, iruditzen zait balio asko galtzen ari garela. Horien artean, sentsibiltatea. Esan izan didate: 'Jaunartzeko argazkiak atera behar dizkiot semeari, baina neuk aterako dizkiot, badut-eta kamera on bat'. Hori niri esaten didate, eta mina ematen du. Ba hori pentsatzen baldin baduzu ere, isil zaitez! Hori gauza askorekin ari zaigu gertatzen, eta ito egin nintzen momentu bat iritsi zen. Gaixotzen ari nintzen, eta hori da gertatzea nahiko nukeen azkena. Esan nuen: 'Honaino iritsi gara'".

Diruz lortu ez duena, beste zerbaitetan irabazi du Iriartek. "Beti saiatu naiz gauza txar guztietatik alde positiboa ateratzen, eta lagun pila bat egin dut ibilbide honetan. Jendearekin ez daukat batere arazorik, eta uste dut jende askorekin, ume askorekin batez ere, horregatik egin dudala hain harreman estua". Iriabarre horrekin, ez dauka bi aldiz esan beharrik.

ESNE SALTZAILEA

|||Izen-abizenak. Joxemai Odriozola. |||Gaur egungo ogibidea. Esne saltzailea eta base-ritarra.

"Beti aldatzen ari gara, baina beti presaka gabiltza"

Umea zela, amari lagunduz hasi zen esne saltzaile lanetan Joxemai Odriozola (Azpeitia, 1956). "Astoarekin ibiltzen ginen", dio barre artean, eta banaketarako garraioidea aldatu badu ere, oraindik esnea saltzen jarraitzen du etxez etxe. "Eskolara bidean egiten nuen banaketa goizero. Sasoi hartan etxeetako sukaldeetara joaten ginen esnea ematera, eta igogailurik ez zegoenez, marmitarekin igotzen nintzen eskaileretan gora". Egutero-egutero egiten zuen banaketa, "igandeetan ere bai".

Ordutik gauzak "ikaragarri" aldatu badira ere, ogibide berarekin segitzen du azpeitiarrak: "Etxean ganadua dugu, eta hortik eta barretetik bizi gara. Aldaketetan gutxienezkoa da astoa; izan ere, salmentak ere zeharo aldatu dira; jendeak lehen aste osorako esnea erosten zuen, eta, orain, ez". Azpeitiarrak dio gaur egun "oso zaila" dela bezero finkoak izatea. "Lehen urte osorako zen hartu-eman; gaur

Joxemai Odriozola marmitarekin eta barazkiekin. |||Julene Frantzesena

egun, 'bihar ez hadi etorri!' edo 'bihar hiru litro esne beharko dizkiat postrea egiteko!' esaten dute egun batetik bestera". Esnearen salmentatik ateratzen den diruarekin soilik ezin dela bizi adierazi du. "Bezeroei banatzen diet esnea, eta sobratzen dena Gurelesari saltzen diot. Barazkiak ere saltzen ditut, bizitzeko".

Odriozolak dio ez dakiela nola moldatu diren egoera berrietara. "Hain azkarra izan da guztia... Beti aldatzen ari gara, baina beti presaka gabiltza. Baserrira asko aldatu da, eta mekanika aldetik ere asko aurreratu da. Lan neketsu gutxiago dugu orain, baina lana, bere horretan, izugarri".

Gaur egun, Azpeitian esne saltzaile lanetan aritzen den pertsona bakarretakoa da Odriozola, eta sumatu du lanbidearen gainbehera.

|||"Hain da tristeza gure egoera, seme-alabei esan behar al diet lan honetan segitzeko?"

JOXEMAI ODRIOZOLA esne saltzailea

"Duela hamarkada batzuk Azpeitiko baserri ugaritan ekoizten zuten esnea. Norbanakoei eta enpresei saltzen zieten, baina den-denak ez badira, askok utzi diote lan horri. Horrek

esan nahi du zerbaitetan ez dela asmatu". Esne saltzailearen ustez, erakundeek parez pare jarri dituzte "baserriak eta abeltzariak", eta hor dago koska. "Duela 40 urte litroa 55 peze- ta ordaintzen ziguten -egungo 32 zentimo inguru-; orain, berriz, 0,28 zentimo ordaintzen digute, lehen baino gutxiago. Baina zenbat igo da pentsua urteotan? Eta gasolina? Erakundeek ematen dizkigute diru laguntzak, badakitelako ez dugula ezer irabazten". Odriozolaren ustez, "tristeza da" horrela ibiltzea: "Hori horrela izanik, seme-alabei esan behar al diet lan honetan segitzeko?"

Halere, Odriozolak eskertzen du erakundeak lehen sektorea sustatzen ahalegintzea, eta nabarmendu du gaur egun gazte askok baduela bertakoa kontsumitzeko kontzientzia: "Ez da gauza bera baratzera joan, tomate bat hartu eta hura jatea, edo Leridatik ekarritakoa dendan erostea. Bolada batean lehengo ohitura guztiak alde batera utzi genituen kolpera, baina hasi gara berriz kontzientzia hartzen".

LIBURU DENDAREN JABEA

|||Izen-abizenak. Ana Artetxe. |||Gaur egungo ogibidea. Erretiratu.

"Jendeak irakurtze du, baina beste modu batean"

Txomin Olalde 1983an zabaldu zuen Iratzar liburu denda Azkoitian. Haren emazte Ana Ar-

Ana Artetxe Azkoitian, Elizatarik zubian. **Julene Frantzesena**

tetxe (Azkoitia, 1948) ere bertan hasi zen lanean, eta handik hiru urtera ireki zuten Azpeitian izen bereko liburu denda; han Miren Leonet aritzen zen lanean, eta hark herritarrekin hartu-eman handia zuela azaldu du Artetxek. Haren arabera, Azpeitiko denda zabaldu zuten garai-ko egoera gaur egungoaren antzekoa zen. “Iratzar zabaldu genuenean, ez dut uste beste liburu dendarik zegoenik herrian. Ilusio ikargarriarekin ireki genuen”.

Urteek aurrera egin ahala, gauzak aldatu egin zirela dio azkoitiarrak. “Ilusio ikaragarri zabaldu genuena, pena izugarriarekin itxi genuen. Internetek aldaketa ekarri du, hori ez dago ukatzerik”. Dena den, ez zen Internet izan denda ixtera bultzatu zituen arrazoia: “Alokairuan geunden, Foru Ibilbidean lanak egin behar zituzten, errazagoa zen Azkoitiko den-

“Bideoen kontu hori hilda dago, burutik pasatu ere ez zait egiten lanbide horretara itzultzea”

JULIAN AZKUNE

bideoklubeko jabe ohia

darekin segitzea... Gauza asko pilatu ziren, erretiroa hartzeko hilabete gutxi falta zitzaizkigun, eta itxi egin genuen; uste baino lehenago, egia esan”. Artetxek badu nostalgia puntu bat: “Pena handiarekin laga genuen, baina ez zen zentzuzkoa han jarraitzeagatik jarraitzea. Gainera, ikusten zen zer atari alde zetorren...”.

Egun “arraroa” egiten zaio Azpeitian liburu dendarik ez egotea Artetxeri; izan ere, hark dio Azpeitia kultura arloan indartsu dagoela. Uztetarako saiatu ziren negozioa norbaitek har zezan, baina “ahaleginak eginagatik” ez zuten lortu. “Pena da Azpeitian liburu dendarik ez egotea”.

Herrietako liburu denden egoera ekarri du gogora Artetxek. “Azpeitia motz gelditu da, baina beste herri batzuk ere bai”. Duela gutxi Iratzarreko komertzial izandako batek hala esan ziola azaldu du: “Uste dut garai onenean itxi zenuela”. Eta ados dago haren esanarekin. “Auskalo zer panorama ikusiko dituzten herrietako liburu dendetan. Hirietakoak libratuko dira, agian, baina gogorra izango da gero gaur egun liburu denda bat izatea”.

Julian Azkune egun lan egiten duen tabernan. **Iñitza Elustondo**

Iratzarreko jabe izandakoak uste du jendearen ohiturak “aldatzen” ari direla. “Begira, pentsatzen genuen liburu elektronikoek auskalo zer ekarriko zutela, paperezko liburuak galdu egingo zirela, baina jendeak segitzen du paperean leitzen. Hori bai, arrazoi bategatik edo besteagatik salmentak beheraka joan ziren”. Azkoitiarraren aburuz, jendearen erosteko ohitura da aldatu dena: “Jendeak ez ditu liburuak lehen bezala erosten. Liburutegi onak ditugu, aukera handia dago horietan... Jendeak irakurtzen du, baina beste modu batean”.

BIDEOKLUBAREN JABEA

Izen-abizenak. Julian Azkune. **Gaur egungo ogibidea.** Tabernaria.

“Antzematen nuen gainbehera zetorrela”

Gaur egun batere ez dagoen arren, guztira, sei bideoklub izan ziren Azpeitian, Julian Azkunen (Azpeitia, 1971) arabera. “Paulo VI auzoan, Sanjuandegin, plazan, Charles Chaplin tabernaren ondoan, Damason eta nik neukana, Artzubian”. 9 urtez zabalik eduki ostean, duela 8-9 itxi zuen negozioa Azkunek. Itxi zuenerako, taberna zabaldu zuen Landetan, eta bideoklubean lana gutxitzen ari zela ikusi zuenez, hura itxi eta tabernaren aldeko apustua egin zuen.

Gero eta bezero gutxiago joaten zela dendara konturatu zen Azkune. “Lehen, telebistan betiko lauzpabost kate ikusten genituen, baina, orain, askoz ere gehiago daude, baita pelikulen kateak ere. Internetak ere eragin digu; jendeak filmak deskargatu egiten ditu orain, eta ez du haiek ikusteko ordaindu nahi

izaten”. Lehen, gainera, iluntzeetan pelikulak gogoratu du, eta ohikoa na batzuetako jabeak. netan futbola jartzen dute. Gustuko zuen bideoa “Lan eroso eta polita” tuen jendeari gomendatzen egiten nuen... Esfortza gustura aritzen nintzen zuen harremana da gogor nik politena.

Azpeitian egun ez da argi erakusten du zein “Donostian, Zarautzen” gauza bera gertatzen rraitzen du irekita, baina egingo da lanbidea. B dago, burutik pasatu e ra itzultzea. Antzemate torrela, eta horregatik batzuk bilatzen”.

Landetako taberna nek, eta, egun, Garmen da. Gustura aritzen da beti etortzen diren beza maiketakoa atera, kor polita sortzen da tabe dira ja”. Dioenez, taile zuen ere, jendearekin gustatzen zaiona. “Ora teria tokatzen bazait, o

BIZARGINA

Izena-abizenak. **egungo ogibidea.** En

“Hiesa zabaltzen kentzeari utzi

Amaren aldeko aitona dik oinordetzan jasoterdia eskaini dio Inaxio 1935), eta ibilbide luze inguruko herrietako m die bizarra eta moztu d nintzen aitonari lagun kiaren aurrean zuen bi

OB
AU
IRE
ER

lakoak uste du jendea-
n” ari direla. “Begira,
uru elektronikoek aus-
a, paperezko liburuak
na jendeak segitzen du
bai, arrazoi bategatik
entak beheraka joan
buruz, jendearen eros-
dena: “Jendeak ez ditu
rosten. Liburutegi onak
dago horietan... Jende-
beste modu batean”.

REN JABEA
Julian Azkune. |||Gaur
bernaria.

uen
orrela”

goen arren, guztira, sei
peitian, Julian Azkune-
abera. “Paulo VI auzo-
an, Charles Chaplin ta-
ason eta nik neukana,
lik eduki ostean, duela
azkune. Itxi zuenerako,
andetan, eta bideoklu-
zela ikusi zuenez, hura
ko apustua egin zuen.
xiago joaten zela den-
une. “Lehen, telebista
te ikusten genituen,
gehiago daude, baita
Internetak ere eragin
eskargatu egiten ditu
kusteko ordaindu nahi

izaten”. Lehen, gainera, taberna batzuetan
iluntzeetan pelikula emateko ohitura zutela
gogoratu du, eta ohiko bezeroak zirela tabe-
na batzuetako jabeak. “Orain, taberna gehie-
netan futbola jartzen dute”.

Gustuko zuen bideoklubeko lana Azkunek.
“Lan eroso eta polita zen. Filmak ikusten ni-
tuen jendeari gomendatzeko, bezeroekin hitz
egiten nuen... Esfortzu handirik egin gabe,
gustura aritzen nintzen”. Jendearekin egin
zuen harremana da gordetzen duen oroitzape-
nik politena.

Azpeitian egun ez dago bideoklubik; horrek
argi erakusten du zein den ofizioaren egoera.
“Donostian, Zarautzen... leku guztietan ari da
gauza bera gertatzen. Negozioren batek ja-
rraitzen du irekita, baina, pixkanaka, desagertu
egingo da lanbidea. Bideoen kontu hori hilda
dago, burutik pasatu ere ez zait egiten horreta-
ra itzultzea. Antzematen nuen gainbehera ze-
torrela, eta horregatik hasi nintzen beste bide
batzuk bilatzen”.

Landetako taberna hura ere itxi zuen Azku-
nek, eta, egun, Garmendipe tabernako jabea
da. Gustura aritzen da, bere saltsan. “Baditut
beti etortzen diren bezero batzuk, eta haiei ha-
maiketakoa atera, kontu batzuk esan... Giro
polita sortzen da tabernan, etxeokak bezala
dira ja”. Dioenez, tailerreko lana probatu ba-
zuen ere, jendearekin lan egitea da gehien
gustatzen zaiona. “Orain, gustura nabil, eta lo-
teria tokatzen bazait, oraindik eta hobeto”.

BIZARGINA

|||Izena-abizenak. Inaxio Lapeira. |||Gaur
egungo ogibidea. Erretiratu.

“Hiesa zabaltzean, bizarra
kentzeari utzi genion”

Amaren aldeko aitona Joxe Mari Eliasengan-
dik oinordetzan jasotako ogibideari mende
erdia eskaini dio Inaxio Lapeirak (Azpeitia,
1935), eta ibilbide luze horretan Azpeitiko eta
inguruko herrietako makina bat gizoni kendu
die bizarra eta moztu die ilea. “15 urterako hasi
nintzen aitonari laguntzen, Elizkalean, parro-
kiaren aurrean zuen bizartegian. Bezeroei xa-

Inaxio Elias, bere etxeko egongelan. |||Ainitze Agirrezabala

boia ematen nien nik, eta, gero, aitonak ken-
tzen zien bizarra. Pixkanaka joan nintzen ofi-
zioa ikasten”. Lapeiraren soldatapeko lehen
lana, ordea, ez zen bizartegikoa izan. “Dama-
sonean hasi nintzen tailaketan, baina ez nen-
goen gustura, eta 18 urterekin lana utzi nuen,
bizartegian hasteko. Oraindik gogoan dut le-
henengoz bizarra Ramon Etxeberria *Prakaun-
diri* kendu niola”.

Hasierako urteetan, jaiegunik gabe, astele-
henetik igandera egiten zuen lana Lapeirak.
“Bizartegia zabaltzerako, 09:00etarako, zain
izaten nituen bezeroak atean. Igandeetan, be-
rriz, 06:00etan hasten nintzen lanean, mezata-
ra joan aurretik kentzen bainien bizarra bezero-
ei”. Zumaatik ere etortzen zitzaizkion bezero-
ak, eta gaineratu du Zestoako Bainuetxera ere
joaten zela, han ostatu hartuta zeudenei ilea
moztera eta bizarra kentzera.

Bezeroei zenbat kobratzen zien ez du “go-
goan” azpeitiarrak. “Aitona arduratzen zen
kobra-tzeaz. Niri eskupekoa ematen zidan jaie-
tan, pezeta bat edo bi, izan genuen mugimen-
duaren arabera. Aitona erretzaile amorratua
zen, eta pipa errez egiten zuen lan. Gainera,
postaria ere bazen, horregatik gara gu *Karte-
rokoak*, eta goizean garaiz gutunak banatu on-

doren zabaltzen zuen bizartegia. Gero, ordea,
gaixotu egin zen, eta neuk hartu nuen negozio-
aren ardura, 20 urterekin”.

1980ko hamarkadaren hasieran, hiesa za-
baltzen hasi zenean, bezeroei bizarrik ez kent-
zeko aholkatu zieten bizarginei. “Bizarra kent-
zeari utzi genion, eta pixkanaka, jendea maki-
narekin etxean hasi zen bizarra kentzen. Hale-
re, banituen betiko bezero batzuk, Epi Larraña-
ga, esaterako, eta haiei nahitaez neuk kentzen
nien bizarra”.

Bizargin eta ile-apaintzaile aritu zen garaiko
“oroitzapen onak” dituela dio Lapeirak, baina
“aldian-aldian, amorrazio batzuk” ere jasan
behar izan zituen. “Ile-apaindegia itxeko bost
minutu falta zirela igual sartzen zitzaidan beze-
roren bat”.

|||“Oraindik gogoran dut
lehenengoz bizarra Ramon
Etxeberria ‘Prakaundi’-ri
kendu niola”

INAXIO LAPEIRA
bizargina

OBRA ZUZENDARITZA ETA GREMIOEN KOORDINAZIOA
AURREKONTUAK ETA OBRA NEURKETAK
IREKIERA ETA JARDUERA BAIMENAK
ERAIKINEN IKUSKATZE TEKNIKOA (ITE)

**JON
ESNAOLA**
ARKITEKTO TEKNIKOA
M: (+34) 647 654 506
T: (+34) 943 15 7000
E: info@jonesnaola.es
www.jonesnaola.es

Erretiroa hartzeko sasoia iritsi zitzaionean, ordea, lanean jarraitzea erabaki zuen: "Nik utziz gero, nora joan behar zuten bezero haiek guztiek? Lanbide hura niretzat ez zen lan hutsa; bizipoza eta entretenimendua zen". 68 urte betetzear zela, ordea, iktusak eman zion, eta halabeharrez utzi behar izan zuen gizonak bizartegiko lana.

TELEFONISTAK, ATERKI EGILEAK ETA ÓRGANO EGILEAK

■ **Taldeak.** Arantxa Segurola eta Maritere Aldalur. ■ **Gaur egungo ogibidea.** Erretiratuak.

"Teknologia berriak medio, gauzak asko aldatu ziren"

Duela urte batzuk, emakumeek etxetik kanpo lan egiteko aukera gutxi izaten zuten. Neska-me edo hotelen batean, horietan ziren bi aukera nagusiak. Telefonikaren irekierak, ordea, emakumeentzat lanpostu ugari sortu zuen Azpeitian. Maritere Aldalur (Azpeitia, 1948) eta Arantxa Segurola (Azpeitia, 1948), esaterako, bertan aritu zire lanean, 18 urterekin. "Tentsio handiko lana" zela adierazi dute. Aldalurren esanetan, "diziplina zorrotza" izateaz gain, uneoro zelatari bat zuten. "Egundoko errietak egiten zizikigun!". Operadoreak ziren Aldalur eta Segurola, eta deiak erantzutea zen beraien ardura. Segurolak kontatu du behin eta berriz errepikatzen zituzten esaldiak honako hauek zirela: "*¿Que poblacion desea?, ¿Que numero desea en...?, ¿Que numero tiene su telefono? Al habla*". Aldalurrek dio asteburuak, ingande arratsaldeak batez ere, "erotze-

Arantxa Segurola eta Maritere Aldalur, parrokiako organoaren ondoan. ■ **Ainitze Agirrezabala**

koak" zirela. "Extremadurako (Espainia) etor-kin asko bizi zen herrian, eta etxekoekin hitz egin nahi izaten zuten". Bi urteren ondoren, ez-kontzera zihoala eta, Aldalurrek lana utzi zuen; Segurola, berriz, hiru hamarkadaz aritu zen, erretiroa hartu zuen arte.

Telefonikakoa, ordea, ez zen izan bi emakumeen lehen lana. Eskola-ziurtagiria eskuratu eta Zentenarioko etxeetan zen guardasoldegian hasi ziren biak lanean, 14 urterekin. "Neska kozkorak ginen, baina astean sei egunetan egiten genuen lana, eta 100 pezeta irabazten genituen", kontatu du Segurolak. Aterkien armazoiei oihalak banan-banan jostea, muntatzea eta aterkia plantatzea ziren beren egitekoak. Aldalurren esanetan, enpresako arduraduna Kontxu Odriozola zen, eta hark zarpuetan ilea kardatzen eta orrazten zien.

Telefonican hasterako, Sierben komentua- ren ondoko organo enpresan ere aritu ziren denboraldi batez Aldalur eta Segurola. Azken horren esanetan, besteak beste, Lourdesko basilikarako organoa eta Madrilgo Teatro Realakoa egin zituzten.

Txirbilarentzat eta patatarentzat zakuak egiten aritutakoa da Segurola, eta alpargatak josten jardundakoa Aldalur. Neskame ere egin zituzten bi urte Donostian, baina "teknologia berriak medio, gauzak asko aldatu" zirela dio Aldalurrek, eta bata bestearen atzetik, desager- tzen joan ziren lanbide haiek. "Ez dakit zer genuen, baina lanean aritutako enpresa guz- tiak itxi ziren". Nolanahi ere, ofizio bakoitzak "bere berezitasuna" zuela adierazi dute bi emakumeek, eta oroitzapen "oso onak" dituz- tela diote.✕

KIMU BAT GARDEN

KIMU BAT 25 urte
Urrestila bidea. Azpeitia
943 15 00 85

AT Gure balia

Hemen da, kamioie sistema adimendun

Peaje sistema kamioilariak ere g- dute, modu zuzen- honek, N1eko tr- kutsadura akustiko pasatzeko aukera

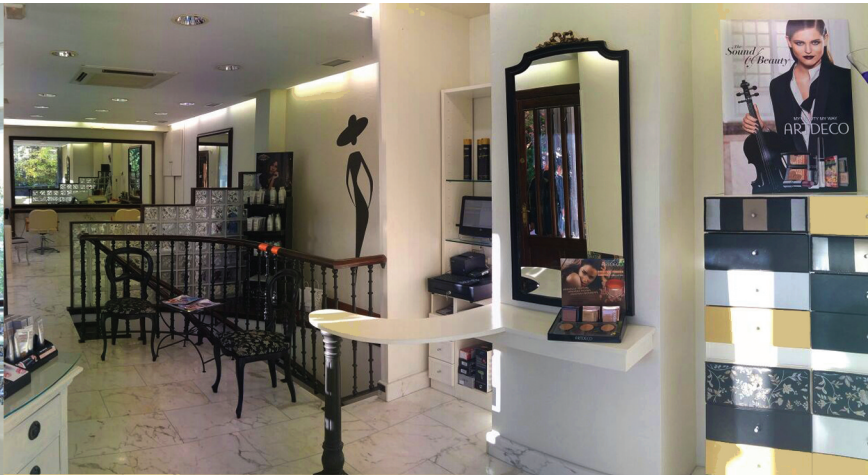
bidegi.eus

ze Agirrezabala

ko, Sierben komentua-
presan ere aritu ziren
ur eta Seguroa. Azken
eak beste, Lourdesko
a Madrilgo Teatro Rea-

tatarentzat zakuak egi-
rola, eta alpargatak jos-
r. Neskame ere egin zi-
n, baina "teknologia be-
ko aldatu" zirela dio Al-
earen atzetik, desager-
e haiek. "Ez dakit zer
aritutako enpresa guz-
ni ere, ofizio bakoitzak
zuela adierazi dute bi
apen "oso onak" dituz-

ATERA ARGITARA
ZURE EDERTASUNA
GUREKIN

LS
IXIAR SANJUAN
ileapaindegia

Helbidea: Loiolako Inazio hiribidea 19, behea
Telefonoa: 943 81 02 17

AT

Gure errepideak mantentzeko baliabide gehiago.

Hemen da, kamioientzat bakarrik sortutako lehenengo peaje sistema adimenduna.

Peaje sistema berriarekin, gipuzkoarrak ez diren kamioiariak ere gure errepideen mantenuan lagunduko dute, modu zuzenean, lehen aldiz. Sistema jasangarri honek, N1eko trafikoa arinduko du. Sistema honek kutsadura akustikoa % 25 murriztuko du, gelditu gabe pasatzeko aukera ere emanez.

bidegi.eus

Biztanleria goraka, jaiotza tasa beheraka eta heriotzena goraka. Azpeitiko azken urteetako errealitatea da hori. Eustan 2017ko datuen arabera, 14.817 biztanle ditu Azpeitiak. 2016an 134 ume jaio ziren, eta 156 herritar hil. Datu horiek kontuan hartuta, zer ari da gertatzen demografiarekin? Portaera demografiko horiek badute arrazoi jakinik?

Asko dira biztanleriaren beherakada dela eta kezka agertu duten adituak; beste batzuk gizartea gero eta zaharragoa delako daude kezkatuta; eta beste batzuek jaiotza tasaren beherakadan jarri dute arreta. Gaindegiak kaleratutako datuen arabera, argi dagoena da joera horiek mantendu egingo direla datozen urteetan: Euskal Herriak biztanleria galduko du, euskal gizartea zahartu egingo da eta jaiotza tasak bere horretan segituko du.

Badira, baina, datu horiek “kezkatzekoak ez” direla dioten adituak. Horietako bat da Marta Luxan (Bilbo, 1970) soziologo, demografo eta EHUKo irakaslea. Hark dioenez, “aldaketak” izan dira portaera demografikoetan, hala nola adin egituran. “Lehen piramidea deitzen zen horrek beste forma bat du orain”. Portaera demografikoek giza portaeretan eragina dute, eta alderantziz ere gertatzen da. “Gerra Zibilaren ostean, adibidez, igo egin zen jaiotza tasa. Portaera demografikoak malguak dira”.

Luxanen arabera, biztanleria tasaren gorakadaren arrazoi nagusia migrazioa izan da XXI. mendean Araba, Bizkai eta Gipuzkoan. Gainera, jaiotza tasa jaistea eta heriotzena haztea “logikoa eta espero beharrekoa” dela uste du.

Adin egituraren grafikoak piramide forma zuen duela urte batzuk; gaur egun, berriz, ez. **Julene Frantzesena**

“Adin nagusiko jende gehiago dagoenez, hiltzeko probabilitatea handiagoa da”.

Ugalkortasuna jaitsi dela baieztatu du Luxanek, baina argi du konparaketa zerekin egiten den dela gakoa: “1970eko *baby boom*arekin alderatzen badugu, murriztu egin da ugalkortasuna”. Gainera, haurrak izateko adinean atzerapena izan dela dio: “Atzeratu da, baina uste duguna baino gutxiago. XX. mendean jaiotako emakumeek ez zituzten umeak 20 urterekin izaten; 27 urte-edo da batez bestekoa. Atzerapena egon da umeak izateko adinean,

baina hori ere *baby boom*arekin alderatzen dugu. Sasoi hura oso arraroa izan zen; izan ere, emakumeek ez zituzten haur gehiago izan, gertatu zena da belaunaldi desberdinetako emakumeek batera izan zituztela umeak”.

Soziologoak adinen birdefinizioa ugalkortasun adinaren atzerapenakin lotu du. “Ez da gauza bera gaur 20 urte izatea, duela 10 urte adin hori izatea edo duela 40 urte. Eta portaera demografikoak horrekin lotuta daude. Jendea nola iristen da orain erretiroa hartzera? Lehen, asko, pott eginda”.

Jaiotza tasen adierazgarri agertu du: “Jaiotza tasa jende jaio den eta zenbat digu esaten zenbat jende jaio den adinean. Kontua da raso izateko adinetik gertatu sarten ari direnak guk arraroa litzatekeena da. Horren harira, soziologoak gutxitzeak ez duela esanarua jaitzi behar duenik na bakoitzak bizitza luzatu

Luxanek dioenez, jende an bizitzea “baikorra” olean bizi badira. Hareko gizarteetan pasatzen suak, eta ongizatearekin tsonak zahartzea giza horri biziraupenaren dodiogu. Bizi itxaropena korrean eta batez besteko aukera daukagu”.

Zahartzaroari lotutako dependentzia tasa, eta tsukeria” dela. “Dependentzia arabera kalkulatu da tsona bakoitzak zer agian, 66 urte dituzu, zara baratzean lanean, eta zure bigarren etxea

Aldatzen doan herria

Demografia portaerak aldatu egin dira azken urteotan, eta alarma piztu du zenbait datuk. Horiek ez direla kezka iturri dio Marta Luxan demografoak. **Julene Frantzesena**

berri, ez. ||| **Julene Frantzesena**

omarekin alderatzen
arraroa izan zen; izan
zten haur gehiago izan,
naldi desberdinetako
zituztela umeak".
birdefinizioa ugalkorta-
enakin lotu du. "Ez da
e izatea, duela 10 urte
ela 40 urte. Eta portae-
ekin lotuta daude. Jen-
in erretiroa hartzera?
a".

ria
eotan,
la kezka
ntzesena

Jaiotza tasen adierazlearekin ere zalantza agertu du: "Jaiotza tasak esaten digu zenbat jende jaio den eta zenbat biztanle dauden, ez digu esaten zenbat jende dagoen umeak izateko adinean. Kontua da asko direla orain gu-raso izateko adinetik ateratzen direnak, eta sartzen ari direnak gutxiago. Horrenbestez, arraroa litzatekeena da jaiotza tasa haztea". Horren harira, soziologoak dio jaiotza kopurua gutxitzeak ez duela esan nahi biztanleria kopu-ruak jaitsi behar duenik. "Jaiotzen den pertso-na bakoitzak bizitza luzeagoa du".

Luxanek dioenez, jendea denbora gehiago-an bizitzea "baikorra" da, osasun egoera onean bizi badira. Haren arabera, aurreratuta-ko gizarteetan pasatzen dira horrelako proze-suak, eta ongizatearekin daude lotuta. "Per-sonak zahartzea gizarte prozesu bat da, eta horri biziraupenaren demokratizazioa deitzen diogu. Bizi itxaropena luzatu egin da, eta, oro-korrean eta batez beste, urte gehiagoz bizitze-ko aukera daukagu".

Zahartzaroari lotuta askotan aipatu ohi da dependenzia tasa, eta Luxanek dio hori "fal-tsukeria" dela. "Dependenzia tasa adinaren arabera kalkulatzeko da, baina ez dakigu per-sona bakoitzak zer egiten duen. Hau da, agian, 66 urte dituzu, baina jo eta ke aritzen zara baratzean lanean, bilobak zaintzen dituzu eta zure bigarren etxean bizi da alaba. Orduan,

zein da dependiente?" Soziologoak dioe-nez, enplegatuta egotearekin eta kotizazioare-kin du lotura gaiak: "Ekarpena egiteko aukera bakarrak horiek direla dirudi, baina badakigu gizarte honetan bestelako ekarpenak ere be-harrezkoak direla; bizirik irauteko behar duzun bakarra ez da dirua".

Kudeaketa da gakoa

Erakundeek erabaki politikoak hartzeko demo-grafian oinarritutako argudioak baliatzen dituz-tela salatu du Luxanek, baina haren arabera, "gaizki" erabiltzen dituzte. "Erretiro urtearen atzerapenarekin edo pentsio sistemaren baliz-ko hondoratzearekin gezur asko esan dute. Superabitarekin esan zuten pentsio sistema hondoratzen ari zela, pentsa!".

Gizarte zaharragoa izatea arazotzat hartu baino jendarte hori nola kudeatu asmatzea da gakoa soziologoarentzat. Haren aburuz, zain-tza lanena da gizartean konpondu gabe dago-en auzietako bat: "Ez dut esango gertatzen ari denak ez duela ondorio gatazkatsurik. Arazoa ez da jendeak bizitza luzeagoa izatea, arazoa kudeaketa da. Askotan ematen du portaera demografikoak ez dakit zuten oinarri direla, baina oinarrian gauzen kudeaketa dago. Izan ere, badakigu gutxi gorabehera zenbat jende izango dugun gure gizartean, hilkortasun tasak nahikoa egonkorrak direlako".

Luxanen ustez, biztanleria ez da arazoa: "Lan egiteko adinean dagoen jendea beharko bagenu, mugak ireki besterik ez dago". Bere ustez, erabakia "politikoa" da. "Atzeritik dato-zenak gazteak dira eta umeak izaten dituzte, eta horien eragina bikoitza da: biztanleria gaz-tetu eta jaiotza tasa igotzen dute".

Haren arabera, jaiotza tasaren beharakada ez da kezkatzekoa, eta, gainera, esan du zen-bateko horrek bere horretan jarraituko duela "ez ohiko neurriren bat" hartzen ez badute, behintzat. "Datozen 10-20 urtetan zer gertatu-ko den aurreikus daiteke, eta datorren hori ku-deatu eta egokitu behar da. Hau da, zer biz-tanleria dugun aztertu behar dugu, eta biztan-leria horren araberrako politikak bultzatu".

Luxanek ez du uste jaiotza tasa sustatzeko politika zehatzak bultzatu behar direnik: "Jen-dearen bizi baldintzen hobekuntza sustatu behar da. Ume gehiago jaiotzen ez bada ere, jendearen ongizatearen alde egin behar da lan. Pentsatu behar duguna da hemen gaude-nok eta etorriko direnek nola kudeatuko dugun gizarte hau dugun biztanleriarekin; izan ere, ditugun baliabideak ez dira gutxi, eta beste herrialde batzuekin konparatuta oso aberatsak gara".*

||| DATUAK |||||

Azken hamabost-hogei urteotan asko aldatu dira Azpeitiko, Urola Kostako nahiz Araba, Bizkaï eta Gipuzkoako biztanleria datuak. Jaiotzen eta heriotzen zenbatekoak ere aldatu dira. (Datuen iturria: Eustat)

BIZTANLERIA.

Azpeitia. 2002an 13.667 biztanle zituen Azpeitiak; 15 urtera, 2017an, 14.817 ditu. Urteren batean salbu, gora egin du biztanle kopuruak urtero.

Urola Kosta. 2002an 67.023 lagun bizi ziren Urola Kostako herrietan. 2017an, aldiz, 75.611 herritar.

Araba, Bizkaï eta Gipuzkoan. 2.085.058 biztanle bizi ziren 2002an. 2017an, berriz, 2.175.819 lagun bizi dira.

JAIOTZAK.

Azpeitia. 1996tik 2004ra, urtez urte, jaiotza gehiago izan ziren Azpeitian. 2002an, esaterako, 157 herritar jaio ziren. Ordutik, baina, beherantz joan da jaiotza kopurua: iaz, 134 jaiotza izan ziren.

Urola Kosta. 2006tik 2016ra, urtero, behera egin du jaiotza kopuruak. 2006an 796 haur jaio ziren, eta 719 ume 2016an.

Araba, Bizkaï eta Gipuzkoa. 1994tik 2008ra, gora egin du bizirik jaiotako haurren kopuruak. Aldiz, ordutik hona nabarmena da beheranzko joera. Dena den, 1994an 15.284 ume jaio ziren; eta 18.240 iaz. Beraz, jaiotza kopurua jaitsi bada ere, duela bi hamarkada baino haur gehiago jaio da azken urteotan Araban, Bizkaian eta Gipuzkoan.

HERIOTZAK.

Azpeitia. Urteren bat salbu, 1996tik 2016ra, gora egin du urtez urteko heriotza kopuruak. 90eko hamarkadaren bigarren erdian heriotza kopuruak ez zuen 116 laguneko langa pasatu; 2005etik aurrera, berriz, zenbateko horren gainetik dago heriotza kopurua. 2016an 156 herritar hil ziren.

Urola Kosta. Salbuespenak badira, baina, oro har, 1975etik 2016ra bitartean, urtero, igo egin da Urola Kostako bizilagunen heriotza kopurua. Hain zuzen ere, 1975ean 380 lagun zendu ziren, eta iaz 722.

Araba, Bizkaï eta Gipuzkoa. Heriotza kopuruak gora egin du, oro har, 1975etik 2016ra bitartean. 1975ean 14.556 lagun hil ziren; 2016an, berriz, 21.223 pertsona.

Saritutako dantzak gurean

Kukai dantza taldeak eta La Veronalek 'Oskara' ikuskizuna eskainiko dute Soreasun, abenduaren erdian. Jon Maya dantzariak ondutako lanak hiru Max sari irabazi ditu. Ainitze Agirrezabala

Bi koreografia unibertso ezberdin batzen dituen *Oskara* ikuskizunak Azpeitian du hitzordua. Jon Mayak zuzentzen duen Kukai dantza taldeak eta Marcos Morau koreografoaren La Veronal konpainiak elkarlanean sortutako lanak Euskal Herriko kultura tradizionalen du oinarria eta sormenerako abiapuntua. Era berean, egungo abangoardiako artisten ikuspegitik sortutako artelana da.

Emanaldian bost dantzarik parte hartuko dute, eta ikuskizunak oinarri ditu euskal kulturaren eta mitoen hainbat atal, jatorritik eta aro garaikideraino. Horretarako, sinbolo eta ikonografiaz betetako ibilbide plastiko eta emozional bat marraztuko dute. Bestalde, lan honetan hizpide izango dituzte irudiaren botereari buruzko La Veronaleren ikerketak, iru-

DATUAK

Zer. Kukai dantza konpainiaren 'Oskara' ikuskizuna. **Eguna.** Abenduak 15 (ostirala). **Ordua.** 22:00 **Tokia.** Soreasu antzokia. **Antolatzailea.** Kulturaz eta Kukai dantza konpainia.

diaren, dantzaren eta testuaren artean labirinto bat trazatuz.

Sari ugari

Oskara lanari esker, hiru Max sari jaso ditu Kukai taldeak aurtengo dantza ikuskizun onenarena, dantza talde onenarena eta jantzien atalekoa. Gainera, Huescako (Espainia) Nazioarteko Dantza eta Antzerki Azokan ikuskizun onena izendatu zuten.✱

'OSKARA' OBRA, ZENBAKITAN

3 Max sari. Dantza ikuskizun onenaren, dantza talde onenaren eta jantzien ataleko sariak jaso ditu Jon Mayaren azken lanak.

10 eurotan. Ikuskizunerako sarrerak egunean bertan eros daitezke leihatilan, eta aurrez ere bai, kulturaz.eus webgunean.✱

'Oskara' dantza ikuskizuna eskaintzen, hainbat artista. **Kukai dantza konpainia**

BESTERIK

1 Bertso saioa, Txapelen omenez Gabon atarian usadio den saioan ariko dira Sustrai Colina, Amets Arzallus, Maialen Lujanbio, Aitor Mendiluze, Eneritz Artetxe eta Igor Elortza. **Ga- jartzaile lanetan, berriz, Haritz Etxeberria ariko da.** **Eguna.** Abenduak 20 (asteazkena). **Ordua.** 22:00etan. **Tokia.** Soreasu antzokia. **Antolatzailea.** Enriarrait bertsozale elkarte.

2 Gabonetako haur parkea

Etxeko txikienei zuzenduta, giza mahai-futbola, puzgarriak, jolasak eta beste hainbat sorpresa izango da parkean. **Sarrera 2 euro kostatuko da, eta doan lortu ahaliko da Bertan elkarteko saltokietan.** **Eguna.** Abenduaren 26an, 27an, 28an, 29an eta 30ean, eta urtarilaren 2an, 3an eta 4an. **Ordua.** 16:00etatik 20:00etara. **Tokia.** Izarraitz pilotalekua. **Antolatzailea.** Bertan merkatarien elkarte.

3 San Silbestre lasterketa

Kirol pixka bat eginez urteari adio esatea baino plan hobetik ez da. Proba nagusiak sei kilometroko ibilbidea izango du, baina aurretik, 10:00etan hasita, hainbat proba izango da, mailaka banatuta. **Eguna.** Abenduak 31 (igandea). **Ordua.** 12:00. **Antolatzailea.** Xeye atletismo taldea.✱

Azpeitiko ekimenez informazio gehiago: uztarria.eus/agenda

Ez ze

U

gabeko jendeak iragardugula. Gauzei eta jerrak egiten dizkiegula. serrez begiratzeko deraiotan, ez dago batera. Hala ere, idealizaz rrerarik zintzoena, derazpen egoki bat den.

Roman Goupilen film iraganari buruz eragintu zizkigun, *Hitza*, Mleak. Bi mutiko troskio oinarri, haien konpromundu berri batekiko. rri bilakatzen zitzazk. Gazteei sumatzen ditzasunak ez ditu maiteakritiko batean bizi beldio. Aldean, iragana bgarriagoa ikusten du. duko, merkatuak irentxi propio konpartitnahi dut, sortzeko kaanimalia arrazional ko terik ez da izango.

Iraganari buruzko konkretu batzuen inbibilbu, onberaegia detiok bizi ditugu nostarazten ditugu nostalgtxikiak. Pasadizo pertsategoria bihurtzeko joesitxura dezake. Asko ko gazteez, eta asko t an ez baitira oso ezbe

Gutxienak, gauza

Ginenak ginen gauzago. Gutxienak gizartezen zirenak, gutxienatoko gaztetasuna bizi zpromiso politikoaren gtenak. Ugari diskotek

ERIK

tsaioa,
len omenez
ian usadio den
o dira Sustrai Colina,
illus, Maialen
itor Mendiluze,
etxe eta Igor Elortza.
e lanetan, berriz,
berria ariko da.
benduak 20
a). **III Ordua.**
Tokia. Soreasu
Antolatzailea.
bertsozale elkarte.

bonetako
arkea
ienei zuzenduta, giza
ola, puzgarriak,
beste hainbat
ango da parkean.
uro kostatuko da, eta
ahalko da Bertan
altokietan.
benduaren 26an,
29an eta 30ean, eta
2an, 3an eta 4an.
6:00etatik
Tokia. Izarraitz
Antolatzailea.
katarien elkarte.

n Silbestre
keta
bat eginez urteari
a baino plan hoberik
a nagusiak sei
o ibilbidea izango du,
tik, 10:00etan hasita,
ba izango da,
natuta.
benduak 31 (igandea).
2:00. **Antolatzailea.**
mo taldea.*

ekimenez informazio
ztarria.eus/agenda

Ez zen, tovarich, hain horrela

U

ste dut gaiztakeriarik gabeko jendeak iragana idealizatzeko joera dugula. Gauzei eta jendeei begirada samurrak egiten dizkiegula. Iritzi ugaritasuna ia haserrez begiratzeko derrigorra nagusi den garaiotan, ez dago batere soberan samurtasuna. Hala ere, idealizazioa ez da, ziurrenik, jarrerarik zintzoena, desioen eta nahien adierazpen egoki bat den arren.

Roman Goupilen film batek orainaldiari eta iraganari buruz eragindako burutazioak agertu zizkigun, *Hitzan*, Miren Gorrotxategi idazleak. Bi mutiko troskista sutsuren bizipenak oinarri, haien konpromiso politikoa eta mundu berri batekiko zuten ametsa miresgarri bilakatzen zitzaizkiola kontatzen zigun. Gazteei sumatzen dizkien kezkak eta lehenetasunak ez ditu maiteegi eta gizarte, oro har, akritiko batean bizi beharrak zaputza eragiten dio. Aldean, iragana bizigarriago edo motibagarriagoa ikusten du. Ez diot arrazoirik kenduko, merkatuak irentsita gaude eta esparru txiki propio konpartituak, nork bereak esan nahi dut, sortzeko kapaz ez bagara gizakia animalia arrazional kontsumitzaile huts besterik ez da izango.

Iraganari buruzko kontsiderazioa, egoera konkretu batzuen inbidia sano eta justifikatua salbu, onberaegia dela esango nuke. Guztio bizi ditugu nostalgiak eta guztio bizi-razten ditugu nostalgiak, bakoitzaren gezur txikiak. Pasadizo pertsonal txiki eta urriak kategoria bihurtzeko joerak geure iragana desitxura dezake. Asko esan daiteke ona gaurko gazteez, eta asko txarra orduko, funtsean ez baitira oso ezberdinak.

Gutxienak, gauza bakoitzean

Ginenak ginen gauza bakoitzean, ez gehiago. Gutxienak gizarte kezketan ia itoan ibiltzen zirenak, gutxienak arte goseak bultzatutako gaztetasuna bizi zutenak, gutxienak konpromiso politikoaren garra bereganatzen zutenak. Ugari diskoteketako bezeroak, ugari

ramon etxezarreta

Horretara jarritakoak zerbait izaten ginen beti, troskistak, komunista marka diferenteak...

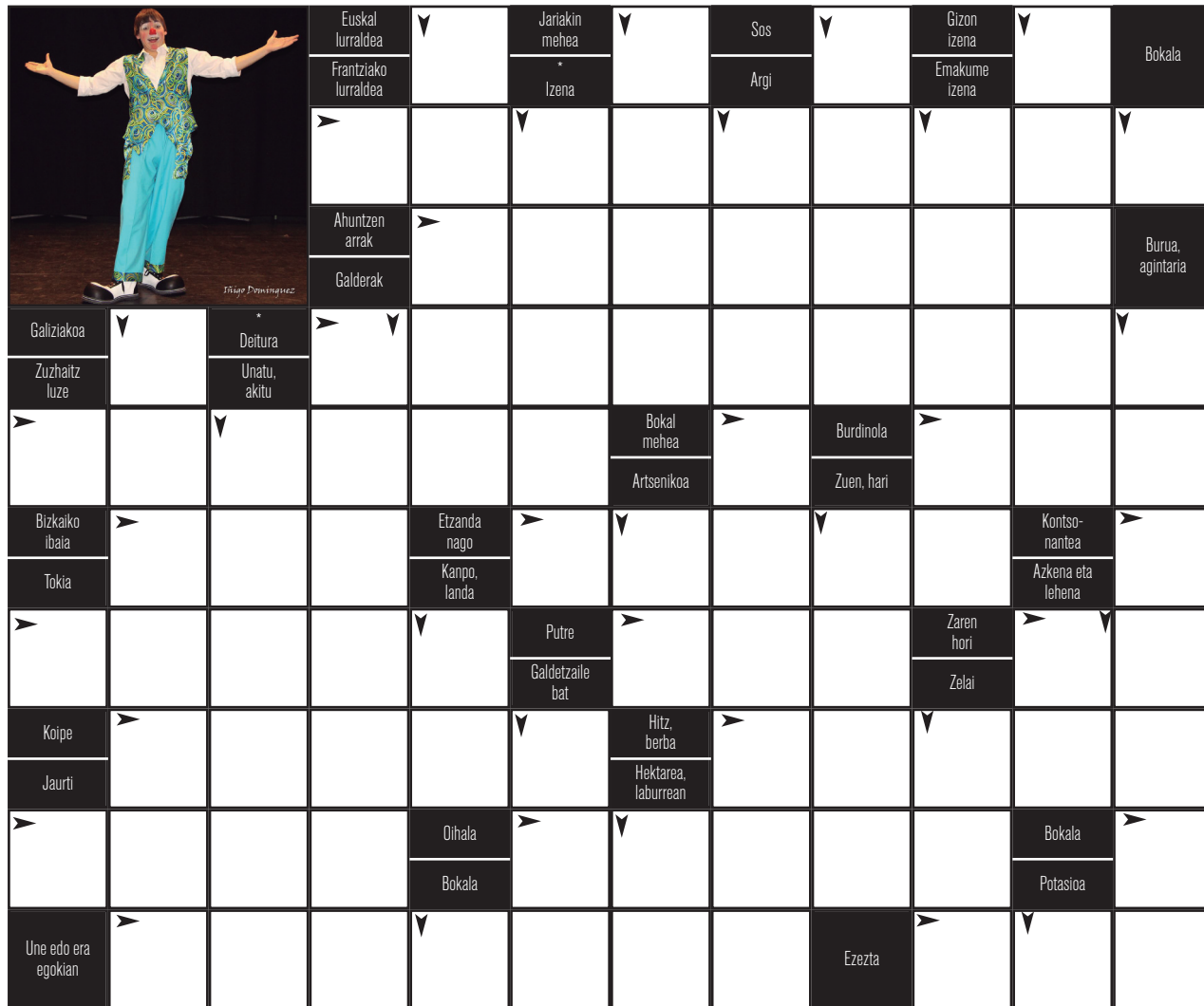
futbolzaleak. Kubalibrea ere, paradoxa, zabal orduantxe etxekotu zela esango nuke. Baina, zorionez, historiaren filtroan zine ona, literatura ona, kontzientzia politikoa, demokrazia eta ametsetako kezka zirenak pasatu dira. Ez oso ondo egindako gauzak, baina bai gogo zintzoz, asmo onez eta kezka sakonez egindako ahalegin noble eta duinak. Egungoek ere izango dute iraganik!

Bitxia egiten zait artikuluan troskismoarekiko agertzen den begirunezko mira. Ez gaizki iruditzen zaidalako, gaur onartzen den iraganaren irakurketa bakarra abertzale nazionalista denean, aipua txokantea egiten delako baizik. Horretara jarritakoak zerbait izaten ginen beti, troskistak, komunista marka diferenteak, marxista leninista izatea tokatu zitzaidan niri. Baina, gehiengoari, orduan gehiago, guztio ematen genion beldurra edo barregura. Ez beste. Gauzak, tovarich, ez ziren hain horrela, zoritxarrez.*

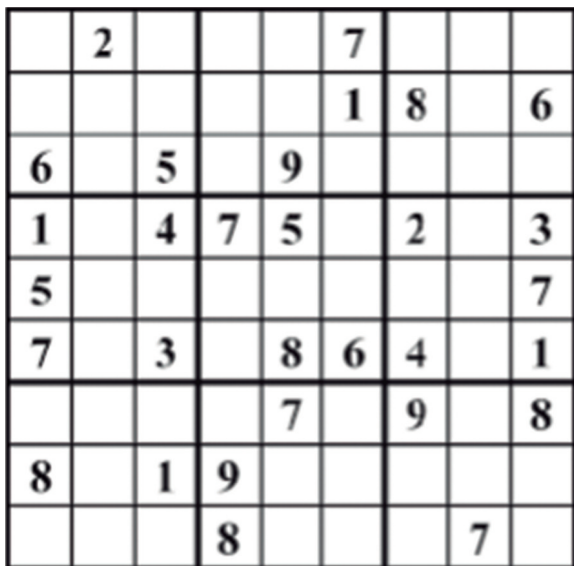

HITZ GEZIDUNAK

* Azpeitiar pailazoa

SUDOKUA

UZTARRIAR

JEROGLIFIKOEN SOLU
lehiaketakuztarria@gm
Komunikazio Taldean b

1

19

LEHIAKETA

1

NESKA POLITA

BAZKIDEAREN IZEN-

SOLUZIOAK

HITZ GEZIDUNAK

V	K	N	N	V
I	V	N	N	H
S	V	O	S	S
N	Z	I	V	S
G	V	Z	L	V
V	L	O	I	S
N	E	R	N	R
S	K	V	R	E
V	I	N	I	T
S	M	D	S	E

||| **Uztarriaren Lehiaketa: Jeroglifikoak** |||||||||||

||| **JEROGLIFIKOEN SOLUZIOAK BIDALTZEKO** EPEA. Abenduak 18 (astelehena) ||| **NORA BIDALI ZURE ERANTZUNA**. Perez Arregi plaza 1, behea (Azpeitia) edo lehiaketakutztarria@gmail.com e-postara ||| **IRABAZLEARI SARIA**. Kutxillo urdaitegiaren produktu sorta ||| **PARTE HARTZEKO BALDINTZA**. Uztarria Komunikazio Taldean bazkide izan behar da eta jeroglifikoen irudien azpiko galderari erantzun behar zaie.

Egilea:
Luma

||| **Lehiaketaren Erantzunak** |||||||||||

1 NESKA POLITA

2 ZER IZAN NAHI DU

||| BAZKIDEAREN IZEN-ABIZENAK

||| HARREMANETARAKO TELEFONO ZENBAKIA

||| **SOLUZIOAK** |||||||

HITZ GEZIDUNAK

A	K	U	●	N	A	R	E	K	U	A	●
I	●	A	N	U	H	E	●	A	T	O	B
S	A	L	O	S	●	Z	T	N	A	G	●
U	Z	●	I	A	S	●	A	U	K	E	L
G	●	A	Z	T	A	N	●	A	E	L	●
A	L	O	●	I	●	I	A	T	N	A	T
N	E	R	U	G	R	A	B	I	●	G	●
●	K	A	R	R	E	K	A	●	●	●	●
A	I	N	I	A	T	E	R	B	●	●	●
●	M	●	D	●	E	●	A	●	●	●	●

SUDOKUA

4	7	1	3	6	8	9	2	5	7	1	7
8	7	1	6	2	3	6	5	3	4	2	8
3	4	6	1	7	5	9	2	8	1	7	5
7	9	3	2	8	6	4	5	1	6	4	5
5	8	2	3	1	4	6	9	7	1	6	4
1	6	4	7	5	9	2	8	3	6	1	5
6	1	5	4	9	8	7	3	2	9	3	7
9	3	7	5	2	1	8	4	6	4	2	8
4	2	8	6	3	7	5	1	9	1	9	1

AURREKO HILEKO JEROGLIFIKOAK

1

Pistatxoa

2

Kaxiano

||| **Uztarriaren Azaroko Lehiaketa** |||||||

IRABAZLEA

Adei Belar.
Uztarria Komunikazio Taldeko bazkidea da aldizkariko 199. lehiaketaren irabazlea. Kutxillo urdaitegiak emandako produktu sorta irabazi du sari gisa. Argazkian, lehiaketaren irabazlea Kutxilloren oparia eskuetan duela.

Urdalazpikoak, hestebeteak eta gaztak

Etxeko berezitasuna:
Ezkur urdalazpiko Iberikoa

Eñaut: 656 79 14 19
Oier: 618 24 01 73
kutxillo@gmail.com
Damaso Azkue 6

ukabi

i n f o r m a t i k a

Salbe auzunea, 39 behe

943 15 01 01

www.ukabi.com

Gabon Zoriontsuak eta URTE BERRI ON ★★★

Klima al

Bizitzako esparru a
tak, hala nola nekazaritz
Begibistakoa da udabe
ari direla eta neguak eta
dutela. Horren eraginez
Nekazaritza klima alda
tegi efektua duten gase
tzaile ere bada. Arazo e
erlazio zuzena dute nek
sioa, ongariaren gehiegiz

Abeltzantza ere sost
munduko kutsatzaile ha
ekoizteko, 20.000 litro u
klima aldaketaren bikt
gero eta altuagoa da, et
itsasoetako ur mailak ig
teknika batzuekin itsaso
ahaztu jaten ditugun elik
ratzeak, ontziratzeko eta
duten gasak askatzen o

Lehen sektoreko tek
dira, eta konponbideeta
an aldaketak egitea da.
etan, bertakoetan eta g
rritutako elikadura kont
ria egitea. Hori ere, gur

aitziber

IRENE ALTU

Loiola-Bide, 26 Tel. 94
www.ialtunadenda

ORDULAN

Jose de Artetxe, 10
Tel. 943 81 52 44
20730 AZPEITIA

Klima aldaketa

Bizitzako esparru askori eragiten dio klima aldaketak, hala nola nekazaritzari, abeltzaintzari eta arrantzari. Begibistakoa da udaberria eta udazkena desagertzen ari direla eta neguak eta udak gero eta antz handiagoa dutela. Horren eraginez, uztak aldakorak izaten dira.

Nekazaritza klima aldaketaren biktima da, baina negutegi efektua duten gasen produkzioaren faktore laguntzaile ere bada. Arazo ekologiko garrantzitsu askorekin erlazio zuzena dute nekazaritza jarduerak: luraren erosioa, ongarrien gehiegizko erabilera, deforestazioa...

Abeltzantza ere sostengaezina da; haragi industria munduko kutsatzaile handienetakoa da. Kilo bat haragi ekoizteko, 20.000 litro ur inguru behar dira. Arrantza ere klima aldaketaren biktima da: ozeanoen tenperatura gero eta altuagoa da, eta izoztutako eremuak urtzen eta itsasoetako ur mailak igotzen ari dira. Gainera, arrantza teknika batzuekin itsasoak suntzitzen ari gara. Eta ezin ahaztu jaten ditugun elikagai asko produzitzeak, biltegiratzeak, ontziratzeak eta garraiatzeak negutegi efektua duten gasak askatzen dituela.

Lehen sektoreko teknika batzuk aldatu egin behar dira, eta konponbideetako bat guk egunerokoan etxean aldaketak egitea da. Posible da produktu ekologikotatik, bertakoetan eta garaikoetan oinarritutako elikadura kontsumo jasangarria egitea. Hori ere, gure esku dago! ✱

aitziber aizpuru

PEDRO ETXEBERRIA hondeamakina gidaria

1. Noiz hasi zinen?

Hogei urte dira neure kontura hasi nintzela. Aurretik, beste hamar Andres Aizpurrekin.

2. Zer lan egiten duzu?

Obra publikoak. Baserri bideetan asko, Azpeitiko Udalarentzat.

3. Zuloa egin, estali, eta berriro egin behar...

Tokatzen dira horrelakoak, bai. Ez da beti asmatzen.

4. Makina erreperidera ateratzea tokatzen denean, zer moduz?

Ondo. Gorpildunak erabiltzen ditugu eta sarri

ibiltzen gara errepidean. Pazientzia handikoa naiz.

5. Lurretik atera duzun gauzarik zelebreena?

Ez zait ezer ezustekorik ateratzea tokatu. Kableren batzuk, inoiz. ✱

Mailo Oiarzabal

IRENE ALTUNA
LORADENDA
Loiola-Bide, 26 Tel. 943 81 51 87
www.ialtunadenda.com

AZKOITIA
ERLOJU
KONPONKETAK
Arana, 5
AZPEITIA Tel.: 943 81 47 12

Koh Tao
OSAGARRIAK
Foru Ibilbidea, 3 • Tel.: 629 688 193
20730 AZPEITIA (Gipuzkoa)

Alar
mertzeria
Loiolako Inazio Hiribidea, 9
Tel: 688 81 87 78

ORDULARI
Jose de Artetxe, 10
Tel. 943 81 52 44
20730 AZPEITIA

Iuba
aholkularitza
Aholkularitza
fiskala
laborala
kontablea
Gestori lanak
Finken administrazioa
Gestio inmobiliarioa
Tlf: 943 157 525 Faxa: 943 157 275
Enparan kalea, 45 • Iuba.ase@euskalnet.net

KIRURI
J A T E T X E
Loiola hiribidea, 24
LOIOLA - AZPEITIA
Tlfnoa.: 943 81 56 08
Faxa.: 943 15 03 62

adi
ARTE ETA
DISENU
ESKOLA
ELKARTEA
Marraskia eta eskulanak
(haurrak) 17:30 - 19:00
Pintura 16:00 - 17:30
(helduak) 19:00 - 20:30
Talla 18:30 - 20:00
Jose Artetxe kalea, 3
943 81 28 08
artetadiseinu@gmail.com
Matrikula urte osoan zabalik

Txikitan joandakoa

Bizitza ia osoa Hondarribian badarama ere, Azpeitian jaiotakoa da Eider Mendoza, Gipuzkoako Batzar Nagusietako egungo burua. Mailo Oiarzabal

Nire attitteren eta amaren etxeko sukaldeko irudi bat; eta eskolara joaten nintzenean, bueltakoan anaia nola egoten zen balkoian nire zain, begira. Ez daukat besterik”, dio Eider Mendoza Larrañagak (Azpeitia, 1974) jaioterrian bizi zeneko oroitzapenez. Izan ere, 4 urterekin joan zen Hondarribira bizitzera gaur egungo Gipuzkoako Batzar Nagusietako burua. “Protokoloz hala” izan arren, nahiago du bere karguari lehendakari izendapena ez ematea. “Nik Batzar Nagusietako burua esaten dut, ze lehendakaria beti iruditzen zait bakarra dela”, zehazten du.

Etxe Alai auzoan bizi izan zen Mendoza Azpeitian, eta etxetik gertu zituen Jesuitinen ikastetxean eskolatu zuten lehen aldiz. Denbora gutxi iraun zuen eskolako lehen esperientzia hark, “irailean hasi eta martxoan utzi” baitzituen Jesuitinak, familiarekin Hondarribira joateko. Txikitan joan arren, Azpeitiarekin “oso harreman estua” mantentzen du Mendozak, aitaren aldeko lehengusuekin. “Ez dira lehengusu batzuk urrutikoak direnak edo, ezta gutxiago ere; harreman oso estua daukat azpeitiarrekin, batik bat nire adinekoekin edo pixka bat zaharxeago direnekin”. Mendozatarrak urtean behin edo bitan lehengusu bazkariak edo afariak egiteko elkartzen direla kontatu du; azkena, Azpeitian bertan egin zuten. Berak Azpeitiko lehengusuekin mantentzen duen harremanaz gain, seme-alabek lehengusu helduenaren alabekin ere

harreman estua dutela dio. “Oporretan-eta egoten gara elkarrekin, eta gero, Azpeitira joaten dira nire seme-alabak astebururen bat pasatzera, haiek Hondarribira etortzen dira...”.

Lehengusuekin eta Garai baserriarekin lotuta daude, gehienbat, Mendozaren umetako eta gaztetako Azpeitiko bizipenak eta oroitzapenak. “Egun batzuk pasatzera joaten ginen, udan, han inguruan ibiltzera, lehengusuekin eta”. Festetan etorri izan al den galdetuta, “oso festazalea sekula ez” dela izan dio. “San Inazio egunean bai joaten ginen Garaira bazkaltzera, urtero. Gero, Azpeitira asko joan izan naiz, lana dela-eta askotan tokatu zait joatea. Azpeitiarekin eta Azkoitiarekin beti eduki izan dut harreman berezi bat, oso gustura joaten naiz beti”. Azpeitian aitarena bezala, Azkoitian dauka amaren familia. “Nik etxean azkoitiarrez hitz egiten dut”, kontatu du.

Etxeko sofaren oreka

Enpresa ikasketak egin zituen Mendozak Bordelen (Frantzia) eta han ezagutu zuen senarra izango zuena, Donibane Lohizuneko (Lapurdi). “Ezkondu eta Hondarribira joan ginen bizitzera, eta lau seme-alaba eduki ditut. Hor, gainera, parekotasuna badago Azpeitiko lehengusu batekin, haren senarra Parisen jaiotakoa baita; bi etxeetan frantsesez hitz egiten da, bai Azpeitiko nire lehengusuarenean eta bai gurean”.

Lanagatik sarri “desorduetan” ibiltzea tokatu arren, jarduera profesionala familiarekin eta

denbora librearekin uztartzeko etengabeko ariketan “oreka antzeko batera iritsita” dagoela uste du, baina azkar gaineratu du: “Bueno, momentu honetan; igual hemendik astebetara esango dut ezetz! Baina seme-alabak hazi egin dira, zaharrenak 16 urte dauzka eta txikiak 6. Autonomia maila piti bat badaukate”. Gustuko dituen gauzen artean lehen tokian jarri du, hain zuzen ere, etxekoekin igarotzen duen denbora. “Gehien-gehien gustatzen zaidana etxekoekin egotea da. Askotan esaten diet: ‘Ez dago munduan ezer gehiago gustatzen zaidanik zuekin hemen sofan etzanda egotea baino’”.

Ibiltzera irtetea, mendi bueltak egitea edo lagunekin egotea dira gustuko dituen beste jardura batzuk. “Ez dakit, gauza normalak. Ez daukat afizio berezi bat”. Festazalea ez den bezala, kirolaria ere inoiz ez dela izan dio, “ez praktikatzeko eta ez ikusteko”. Pilates egiten du, lanean “eserita eta irakurtzen” ematen dituen orduekin “pixka bat mugitu beharra” daukalako. Korrika egitea ere gustuko du, “baina kostatu egiten zait; 20 minutu baino gehiago korrika egitea ez dut oraindik lortu”. Gehien maite duen kirola, “asko-asko”, arrauna da. “Eta bihotza berdea daukat, noski!”, azpimarratu du, herriko traineruaren koloreari keinu eginda.

Irakurle porrokatua ere bada Mendoza, “gainera, inongo diskriminaziorik gabe; hau da, irakurtzen ditut egunkariak, Eroskik ate-

ratzen dituen liburuxka tan hartzen dudana guztiak dira gehien gustatzen beste molde batekoa unean leitzen ari zen liburudoren *Todo esto te da* ko Eskifaia Txiki abeslari eta musikari dagokionakoen. Eta San Inazio bertan zaio: “San Inazio, bueno, bueno! Oilo! gauza bat da”.

Aspaldian bidaia luak. “Familia sortu eta lehen hiru ume edukita, bidaia tzat kostatu egin zait pertsona mugitzea ez zuten du. Hala ere, aurtengo bidaia osoarekin “bidaiatania eta Normandiako ruan egitea gustatuko da bat, are luzeagoa tzateke gustura. Nire dabil urteetan lanean. tuan dira, ez da garai seirak haraino mugitzea go, baina lortuko dugu

Karguak betirako

Etxetik, eta batik bat a Mendozari politikarako zen militaritzen, 16 urte baina politikaren profetia ez” zuela pentsatu dio lehen aldiz Gasteizko rretxerekin 33 legebilerduki genituenean”. batean eta bestean a “militantea bizitza guzti arren, ez dauka asmo honetara edikatzekeko aurretik lungu garrai ten zuen lan, eta hang “Nire lehenengo pent bukatzen dudanean ha Hala ere, bada egitea beste gauza bat: “Hau tea”. Etorrizunak esan

Koa

beitian

r

artzeko etengabeko
o batera iritsita" dago-
azkar gaineratu du:
etan; igual hemendik
ut ezetz! Baina seme-
zaharrenak 16 urte
. Autonomia maila pi-
ustuko dituen gauzen
erri du, hain zuzen ere,
en duen denbora.
tzen zaidana etxekoe-
esaten diet: 'Ez dago
o gustatzen zaidanik
zanda egotea baino'".
di bueltak egitea edo
gustuko dituen beste
akit, gauza normalak.
zi bat". Festazalea ez
e inoiz ez dela izan dio,
ez ikusteko". Pilates
erita eta irakurtzen"
kin "pixka bat mugitu
orrika egitea ere gus-
egiten zait; 20 minutu
egitea ez dut oraindik
en kirola, "asko-asko",
otza berdea daukat,
u, herriko traineruaren

a ere bada Mendoza,
iminaziorik gabe; hau
unkariak, Eroskik ate-

ratzen dituen liburuxkak eta liburuak. Eskue-
tan hartzen dudak guztia". Eleberri historiko-
ak dira gehien gustatzen zaizkionak, baina
beste molde batekoa da elkarrizketa egiteko
unean leitzen ari zen liburua: Dolores Redon-
doren *Todo esto te dare*. Txikitan Hondarribi-
ko Eskifaia Txiki abesbatzan kantatu zuen,
eta musikari dagokionez, koruak ditu gustu-
koen. Eta San Inazioaren martxa izugarri gus-
tatzen zaio: "San Inazio egunean, hori...
bueno, bueno! Oiloipurdia sortzen duen
gauza bat da".

Aspaldian bidaia luzerik egin gabe dago.
"Familia sortu eta lehenengo lau urteetan
hiru ume edukita, bidaia egitea guri behin-
tzat kostatu egin zaigun gauza bat da. Sei
persona mugitzea ez da erraza izaten", aitortu
du. Hala ere, aurtan egiteko asmoa du fa-
milia osoarekin "bidaia luzexego bat", Bre-
tainia eta Normandia aldera. Eta badu bu-
ruan egitea gustatuko litzaiokeen beste bi-
daia bat, are luzeagoa: "Laosera joango nin-
tzateke gustura. Nire senarraren arreba han
dabil urteetan lanean. Oporrak hemen abuz-
tuan dira, ez da garairik onena hara joateko,
seirak haraino mugitzea ez zaigu erraza egin-
go, baina lortuko dugu, egunen batean".

Karguak betirako ez

Etetik, eta batik bat amaren aldetik, datorkio
Mendozari politikarako joera. Oso gazte hasi
zen militatzen, 16 urterekin afiliatu zen EAJn,
baina politikaren profesionala izatea "sekula
ez" zuela pentsatu dio. 26 urterekin iritsi zen
lehen aldiz Gasteizko Legebiltzarrera, "Iba-
rretxerekin 33 legebiltzarkide famatu haiek
eduki genituenean". Harrezkero, erakunde
batean eta bestean aritu da lanean. Baina
"militantea bizitza guztian" izango dela dioen
arren, ez dauka asmorik "profesionalki beti
honetara dedikatzeko". Politikan lanean hasi
aurretik Irungo garraio enpresa batean egi-
ten zuen lan, eta hango plaza mantentzen du.
"Nire lehenengo pentsamendua da, honekin
bukatzten dudanean hara bueltatuko naizela".
Hala ere, bada egitea gustatuko litzaiokeen
beste gauza bat: "Haurren munduan lan egi-
tea". Etorkizunak esango du.*

1. Mendozatarrek egindako azken juntadizoan, anai-arrebekin eta lehengusuekin. Sanagustin kulturunean ateratako argazkian, eskubitik hasita aurrena da Eider Mendoza. **2.** Azpeitiko ikasle eta irakasle talde batekin, Batzar Nagusietan, ate irekien jardunaldi batean.

Euskal Herria, 34
20730 AZPEITIA
Tel.: 943 15 16 40

Ekain
ALBAITARI KLINIKA

Larrialdia:
943 15 16 40

ostadar optika
OPTOKIAK - OPTOMETRISTAK

Jose de Artetxe, 17
Tel. 943-810664
AZPEITIA

Ibai Ondo, 28
Tel. 943-850445
AZKOITIA

Zure autoak behar duen edozeintarako!

AIZPURU AUTOAK
PROXIMITY CUSTOMER

Tel: 943 81 23 59
Fax: 943 81 22 81

aizpuru@aizpuru.net
www.aizpuru.net

Arretxe 17, 20730 AZPEITIA

TELEFONO ZENBAKIAK

TOKI PUBLIKOAK

Udaletxea	15 72 00
Udaltzaingoa	15 13 13
Suhiltzaileak	112
Azpeitia Lantzen	15 71 83
Iraurgi Berritzen	026069
Nekazal Bulegoa	81 24 85
Iturritxiki Ludoteka	15 11 79
Txiki-Txoko Ludoteka	15 05 16
Gaztelekua / GIB	15 71 61
Lanbide	15 04 02
Kiroldegia	81 30 69
KIUB	15 72 01
Igerilekua	81 41 21
Emakumeen Txokoa	15 70 55
Ertzaintza-Azkoitia	083780
Baigera I	81 51 71
Baigera II	81 23 89
Epaitegia	02 51 91
Ingurugiro Etxea	81 24 48

OSASUNA

Anbulatorioa	025400
Anbulator. larrialdiak	025401
Eguneko zentroa	15 74 96
Asepeyo	814400
Gurutze Gorria	85 32 97
DYA-Donostia	46 46 22

KOMUNIKABIDEAK

Uztarria	15 03 58
Hitza (Azpeitia)	81 38 41
Hitza (Zarautz)	890017
Azpeitian Zer?	080688
Erlo Telebista (Azpeitia)	81 53 35
Berria	943 30 40 30
Gara	943 31 69 99
Noticias (berriemailea)	687 60 50 06
DV (berriemailea)	610 81 29 12
Argia	943 37 15 45
Arrate Irratia	943 12 01 73
Euskadi Irratia	943 01 23 00
ETB	943 01 17 05

ALDERDI POLITIKOAK

Bildu	15 72 00
-------	----------

FARMAZIAK (ABENDUA)

1-13-20-26-29-30
Beristain (Azpeitia).
943 811949

6-7-12-18-22-23-31
Aranburu (Azpeitia).
943 811949

LARRIALDIAK

112

ODOL-EMAILEAK

Abenduaren 11n eta 27an
izango dira hitzordua,
17:00etatik 21:00etara,
anbulatorioan.

EAJ	81 55 70
Sortu	15 72 00
EA	81 00 11
Aralar	647 42 59 95
SINDIKATUAK	
ELA	81 34 46
LAB	15 13 56
EHNE	81 39 28

KULTURA-EUSKARA

Sanagustin	10 52 20
Kultur Mahaia	674 16 56 84
Euskara Patronatua	81 45 18
Natul euskara taldea	661 10 44 46
Udal Euskaltegia	81 19 47
Udal Liburutegia	15 71 95
Loiolako Liburutegia	816508
Kontseilua	943 59 12 00
Bai Euskarari	902 43 00 26

IKASTETXEAK

Iraurgi (Betharram)	81 16 68
Iraurgi (Milagrosa)	816380
Iraurgi (Jesuitinak)	81 22 49
Ikasberri	15 12 46
Karmelo Etxegarai	81 26 97
Urola BHI	15 02 28
Uztaro	81 31 90

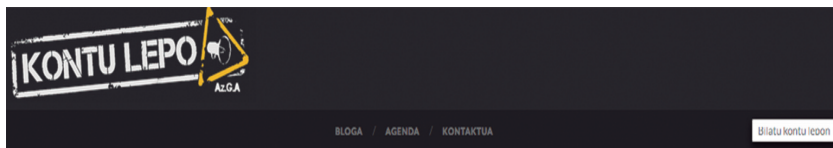
BESTERIK

Xoxoteko aterpea	581007
Eregi	943 08 06 88

ORDUTEGIAK

UDALETXEA ||| Asteguna: 08:30-14:00 ||| Larunbata: 09:00-12:30 UDALETXEA ||| Egun osoz irekita egoten da ANBULATORIOA ||| Egun osoz irekita egoten da IGERILEKUA ||| Astelehena: 14:00-21:00 ||| Beste egunak: 07:00-21:00 ||| Larunbata: 10:00-13:00 eta 16:00-20:00 ||| Igandea eta jai egunak: 09:00-13:00 ||| Kanpoko: ekaina arte itxita KIROLDEGIA ||| Astegunak: 10:00-13:00, 15:00-21:00 ||| Larunbata: 10:00-13:00, 16:00-20:00 LIBURUTEGIA ||| Astegunak: 09:00-13:00, 15:30-20:00 ||| Larunbata: 09:00-13:00 ||| Ekaineko azken astean, uztailan, abuztuan: 08:30-14:00. Abuztuko lehen hamabostaldian itxita. GAZTELEKUA ||| Asteartea-ostirala: 17:00-20:30 ||| Larunbata: 16:00-20:30

ERABILGARRI

"Brotesh Verdes" Azpeitian

2017-11-06 / ARGI BELTZA / 1 IRITZI

Guztiok gogoratuko dugu espainiako gobernuak, udara inguruan, komunikabide guztietan lau haizetara zabaldu zuen datu ekonomiko zurrumbiloa. Langabetu portzentia behera, Barne Produktu Gordina gora, "brotesh verdes" eta abar luze bat. Datuen propaganda politikoa beharrezkoa da errealitatea ezkatatu eta egoera latzen aurrean herriak ez asaldatzeko. Azpeitian ez gara ba bereziago, eta euskal kooperatibari esker 44 lanpostu berri sortu ditugula ospatu behar gaude, coca-cola makina bati aurrekua dantza bezalako irudi Kafkianoekin beharrezkoa bada.

Epaiketa goiztiarrak ekiditeko, argitu beharke datu gisa; guztioz joaten gara Eroskira. Baita kapitalismoaz mintzo garen Kontulepoko kideok ere. Kapitalismotik kanpoko ekoizpen eta kontsumo eredurik garatu ezean, ekintza kontraesankorretan lokaztu beharko gara beti. Guztioz gara kapitalismoaren seme-alabak.

Sagü letzen!

Online nago!

2017-11-03 / ONLINE / 0 IRITZI

'KONTU LEPO' BLOGA.

Urriaren erditik martxan da **gaztetxearen kontulepo.eus** ataria. Hainbat gai jorratzeaz gain, agendarekin osatuko dute ataria, eta gaztetxeko kideen "pentsaera" azaltzeko gunea izango da.

4-9-10-15-21-25
Eizagirre (Azpeitia).
943 811274

GAUEZ, URTE OSOAN
Beristain (Azpeitia).
943 811949

GARRAIOA

ALDALUR	943 85 25 87
EUSKO TREN	902 54 32 10
GUIPUZCOANA	943 85 11 59
PESA	943 21 26 99
PIPER ELKARTEA	943 85 25 87
TAXIAK	943 81 13 07
autobusen ordutegi osoa:	
www.uztarria.eus/azpeitia/autobusak	

ABELS
Artzaina

“Ez
anim
artz

Uztarriare
Segurola a
protagoni
Baita orai

Hemen
Abel...

Bai, moteil. Ez duk se
zenbakian bizi garen. I
300.a, 2026an huke
75 urte nik 500.ean.
atzetik ibili.

Oraintxe-oraintxe
Garaia duk. Azaroaren
aldera, gabonetarako
500en bat arkume.

Eraz saltzen al dit
Gero eta zailagoa z
dakik zer pasatzen de
ona kanpora eraman k
tzeko, Madril aldera,
arkumea Greziatik eka
goa baino eskasagoa.
1999an 600 ardi z
900. Gaur egun?
900 inguru.

Non ibiltzen haiz?
Hemen Elosiagan, Lo
an, eta gero Lasarte e
bai. Etxetik [Elosiagat

ABEL SEGUROLA

Artzaina

“Ea gazteak animatzen diren artzain izatera”

Uztarriaren 1. zenbakian (1999. urtean) Abel Segurola artzaina izan zen ‘Hi heu’ ataleko protagonista. 100.ean (2008an) ere bai. Baita orain ere, 200.ean.   Enekoitz Esnaola

Hemen garena berriz ere, Abel...

Bai, moteil. Ez duk seinale txarra. Ea 300. zenbakian bizi garen. Biziko gaituk, ezta? **300.a, 2026an hukek. 500.a, 2044an.** 75 urte nik 500.ean. Ezingo diat arkumeen atzetik ibili.

Oraintxe-oraintxe jaio zaik bat.

Garaia duk. Azaroaren 11tik abenduaren 13 aldera, gabonetarako, igual jaioko zaizkiguk 500en bat arkume.

Erraz saltzen al dituzue?

Gero eta zailagoa zagok. Gainera, ba al dakik zer pasatzen den? Hemengo genero ona kanpora eraman behar izaten diagu saltzeko, Madril aldera, eta hemen Eroski-eta arkumea Greziatik ekartzen ari dituk, hemen goa baino eskasagoa. Ez gaituk naturalak! **1999an 600 ardi zenituzten, 2008an 900. Gaur egun?** 900 inguru.

Non ibiltzen haiz?

Hemen Elosiagan, Loiolan eta Goiatz aldean, eta gero Lasarte eta Urnieta aldean ere bai. Etxetik [Elosiagatik] Loiolara ordu laur-

den bat diat, eta sasoi honetan gauero bi aldiz etortzen nauk Loiolara ardiengana.

2008ko elkarrizketan esan huen artean ez zenutela krisia nabaritu.

Harrezkero bai, eta gogor. Jendea gazta eta arkumea gutxiago kontsumitzen hasi zuan, eta esnea saltzeko ere problemak.

Ondo bizi al haiz, ordea?

Ezin kexatu.

Lekukoa hartzeko inor ba al daukak?

Semeari [13 urte] gustatzen zaiok, alabari [14 urte] baino gehiago. Biek laguntzen zidatek, baina semeari eskola asunto hori ez gustatzen eta...

Azpeitian zenbat artzain zaudete? 3-4?

Eta 1999an, horrelako aurreneko elkarrizketa egin genuenean?

2-3 gehiago. Ea gazteak animatzen diren artzain izatera. Ezin diagu kultura hau galdu.

Zer behar da?

Bokazioa. Ez derrigortu inor honetarako.

Kale aldera jaisten al haiz?

Tarteka bai, kuadrilarekin-eta afari batzuk egitera. Hori ere egin beharra zagok.*

1. Abel Segurola, joan den azaroaren 22an, Azpeitian, Loiolan, Uztarria aldizkariaren 1999ko eta 2008ko zenbakietako elkarrizketekin. 2. Uztarriarekin elkarrizketan zegoela arkume bat jaio zitzaion. 3. Artaldearekin, Loiolan.

Kropotkinskaya geltokian

1 985ean itzuli nintzen Moskura. Moskuko Espainiako enbaxadara. San Jose konpainiako bi kamioi joan ginen, enbaxadetako garraioa egiten zuten Madrileko beste hiru kamioirekin batera. Kutxa gotorrak eta intsonorizazio materiala generaman. Entzuketan kontrako materiala. Orduantxe egun batekoagatik inoiz irabazi dudak dirurik gehiena. Moskuko bidaia hura ikaragarria izan zen.

– Zeu zara komeni zaigun morroia. Enbaxadorearen txofer izatea proposatu zidaten. Ingurua ezagutzen nuen, perfektu hitz egiten nuen errusieraz... eta gaztelaniaz ere bai, jakina. Enbaxadoreak Mercedes beltza zuen, zoragarria, banderatxo eta guzti. Oso auto ederra.

– Atzo enbaxadorearekin afaltzen izan ninduan eta esan zidaan beraren txofer partikularra izatea proposatzeko hiri.

Enbaxadorea etxe batean aparte bizi zen, andrearekin.

– Ez, ez. Nik ez dut balio. Nik beste ezertan lan egiten dut. Gainera, nik...

– Bazakiagu zer bizimodu izan duan. Ez hadi ergela izan.

– Niri ez didate horrelakorik erakutsi. Jenio txarra dut eta noizetik noizera maldizioak esaten ditut. Ez dut balio enbaxadorearen andrea hartu eta erosketak egitera eramateko beste enbaxadore baten andrearekin batera.

– Eskaintza ona duk, hemen jubilazio ona izango duk.

– Ezetz, ezetz. Itxura exkaxa emango dut. Eta azkenean beharbada kaleratu egingo naute.

Eta konbertsazio hori maila handiko jatetxe dotore batean. Gero despedida afaria eman ziguten kamioizale guztioi Moskuko Metropol hotelean. Nik lehendik ezagutzen nuen hura, moskutar gaztea izan nintzenetik. Kabiarra... Nahi zenuena jan ahal zenuen gure afari hartan. Nahi beste. Enbaxadako idazkaria gurekin zegoen. Halabeharra zer den! Beraren

|||||||miel a. elustondo|||||||

|||Moskuko metroa esaten dena baino politagoa da. Ikusi egin behar da. Ez sinestekoa da

arreba nirekin ikasia zen Moskun. Bi anaia-arreba katalan ziren, gurasoekin batera exiliatu zirenak. Delako idazkaria idazle baten alabarekin ezkontuta zegoen. Ez dakit oraindik enbaxadakoa den. Erregearen pare bizi zen.

– Heuretzat okerrago, motel. Horrelako lan bat ez ziotek edozeini eskaintzen.

– Hara, enborrak eramaten ohituta nago ni, ez pertsonak eramaten.

Eta nirekin batera joandako San Joseko beste txoferrak, Azpeitiko mutil batek, onartzeko esaten zidan.

– Ezetz, ez diat nahi. Zazpi urte zeuzkeat jubilatuta baino lehen, eta ez diat azken orduan gauza hemen izorratu nahi.

Nork bere aukerak egiten ditu. Gero Mosku bisitatzera eraman nuen. Leninen mausoleora eraman nuen, metroa erakutsi nion...

Moskuko metroa esaten dena baino politagoa ere bada. Ikusi egin behar da. Ez sinestekoa da. Geltoki bakoitza palazioa da. Marmolezkoa, eta kolore diferenteko marmola geltoki bakoitzean. Horixe du iraultzak... Sozialismoan besterik egin ezin litezkeen gauzak dira. Ez dut Leningradoko metroa ikusi, baina are eta ederragoa dela diote. Zaila iruditzen zait Moskukoa baino ederragoa izatea".

Mi vida soviética y algunos kilómetros más, Cipriano Ballesteros. (Eta nor zen azpeitiar hura?).*

GABONETAN

ere erabili

azpeitia
txartela

bertan
azpeitikomerkatariekarte

azpeitiko
udala

NAFARROAKO
RURALKUTXA
CAJA RURAL DE NAVARRA

**AURTENGO GABONETAN
ZURE KONFIANTZAZKO
DENDA**

GAZTA
Ardi gazta aukera zabala
Behi gazta

 680 772 037

- Gaztainak
- Bertako kiwia
- Inguruko baserrietako barazki frexkoak
- Kontserba aukera zabala
- Izoztutako arrainak eta kroketak

**Zure lasaitasuna
gure esku**

Sedazio bidezko tratamenduak

GRUPO horzkari
hortz osasun klinika

Nabarro larreategi 1, behea
20200 Beasain

Iberotarren plaza, 4 behea
20730 Azpeitia

Tel. 943 089 089